

Tutu é kuvi ũun e táxnũu San Pablu iña ñã ñuú Corintu

Kaka'án Pablu ni ñã ntákuinti'xe i, ñã ntoo ñuú Corintu

¹ Xu'u é Pablú u ne, kana Xuva kō ko é víi u pustru iña Jesúcristu, tsí kuan ō ntío ñã. Dadii ú ni ēní ko Sostené ne, ² táxnũu ntí tú'ũn sa'á iña nto, ñã ntákuinti'xe i Xuva kō e ntánatāká nuu nto ini ukun ñuú Corintu, ñã é ntuviko kuēnta iña Jesúcristu, ñã e kána Xuva kō é ntuntoo nima ntó, ni dā xóo ká ñã'a, ñã ntoo dá vādá ka ñuxiví a, ñã ntákaku ni'i dīví Tó'o ko Jesúcristu. Tsí divi ñã é Xuva ko ñã iña ko un nt'í ō. ³ Na naxnuu viko Xuva ko nto, divi ñã ni Tó'o ko Jesúcristu. Na tā'xi ñã é vā'á koo kuntōo nto.

Ni'i ko é vā'á iña Xuva ko kuenta iñá Cristu

⁴ Nguentúvi kanakué'e ú sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña nto, tsi dóo vá'ā o dé ñã ni nto kuēnta iña Jesúcristu. ⁵ Tsi tá'xi ñã e dóo kukuika nima nto é un ntíí ntíí nuu i di. Tā'xi ñã e dóo vá'á koo ka'an nto da neé ka nuu i e ntáka'an nto, nī e dóo ki'in inī ntó di. ⁶ Tsi tú'ũn va'á iñá Cristú ne, é nuu é ntaā í iña nto. ⁷ Dukuān ne, ñã tē neé ntákūnāa nteē ntó iña Xuva kó da nī ntántétu nto ntuvi dá nainu xtúku Tó'o ko Jesúcristu. ⁸ Tsi Xuva kō ne, kuenta víi ñã é kuntoo kutu ntō un tsi da nté ntīi ata i kan, vata koo e nté uun xoxo kuvi ka'an nteé i nto tē xee ntúví é kixkadā kú've Tó'o ko Jesúcristu. ⁹ Xuva kō ne, nguentúvi kade ntaa ñã nee é kāka'an ñã. Divi ñã kāna ñã nto é uun tsi kuvi nto ni Ī'xá mii ñã, Tó'o ko Jesúcristu.

Dā kii nteé xio ta'an xúkūn san

¹⁰ Dīvi nto, tā'an kó, kaka'án u ni nto kuēnta iña Tó'o ko Jesūcristu dá kaka'án u é na vii ntó da xe'é ne, natíin dadíi nto ni tā'an nto. Ñá ku kīi nteé xio ta'an nto, tsí uun kuédadii tsi é kadā kuení nto. ¹¹ Tsí kaka'an ñávi'i Cloee ní ko tsi ntánāa núu nto ni tā'an nto. ¹² Kaka'an ñá tsi ío ntó ne, kaka'an nto: “Xu'ú ne, kantíkín u Pablu”; iō ntó ne, kaka'an nto: “Xu'ú ne, kantíkín u Apolo”; o “Xu'ú ne, kantíkín u Pedru”; o “Xu'ú ne, Cristu kantíkín u”, xkoó ka'an nto. ¹³ ¿Vá ūvi nuu ntú Cristu? ¿Vá xū'ú ntu é Pablú u ña é xi'í ntiká krusi kan kuēnta iña nto? ¿Vá kuenta iñá ko itsi ntute nto? ¹⁴ Ntá tsi dóo vá'á o tsi nté uun nto ña ni nakutsi ntúte ú nto; da mii tsí Crispu ni Gáyu. ¹⁵ Dukuān ne, ñá xoxó kuvi ka'an i e ítsi ntute nta'a ko. ¹⁶ Naka'ān kó tsi nakutsi ntúte ú ñavi'i Stefanú dī. Ntá tsi ña naka'án ko tē nakutsi ntúte ú tuku ká ña'a dī. ¹⁷ Tsí Cristú ne, ñá ni taxnúu ña ko é nakútsi ntute ú ña'a, tsí xu'ú ne, taxnúu ña ko é kā'an ntódo u tú'ūn é vā'á san nté koo nakáku o. Ñá kakā'án u tú'ūn e dóo vi'xín kaa san é vata tē dóo tu've' ko, vata koo é ña ku dé kuení nto te nakáku nto kuenta iña tú'ūn e dóo ki'in inī i é kāka'án u ni ntō, vata koo é ña nantii ní'ni u e dóo nuu á'vi i é xi'í Cristu ntíkā krusi kan kuēnta iña ko.

Xé'e Xuva kō é kūvi vií Cristu é un ntí'í, e dóo ki'in inī ñá vata kaa mii ñá

¹⁸ Dá kakā'an o tsí xi'í Cristu ntíkā krusi kán ne, ñá tē nté kaa tuntu kaa tú'ūn sa'á, kuini ña'a, ña ntaíka itsi dô'ví san. Ntá tsi dīvi o e ntántikín o Cristu, ña é nakáku kō ne, tū'ún sá'á ne, tū'un iña núu i e dóo ka'nu é edé Xuva ko iña ko, kuini kō. ¹⁹ Du'va o kúvi vatā o uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: Nantí'í u é ki'in inī ña'a, ña dóo ki'in inī i;

nāxtuví xio u é kāñe'e dikí ñá'a sán di,
ka'an.

²⁰ ¿Mí'i ntu nūu á'vi ña'a san, ña e dóo iní san, nī ña dóo tu've i iñá leí san, nī ña e dóo iní ka'an nuu i é ió ñuxiví a? Náñē'e Xúva ko kō tsi nee iña e dóo va'á ñuxiví a, kuíní kō ne, ña tē nee nuu á'vi i nūu ña. ²¹ Dóo ki'in iní Xúva kō, tsi ñá ni dē va'a ña é kutūni ñá'a san nee ñá'a ña kuenta iña i e dóo ki'in iní ña, ntá tsi dóo xkúntee iní ña é nakakū ñá ña'a, ña é kuinti'xe i ña kuenta iña tú'ün e dóo tuntu kaa é kā'an ntódo o.

²² Ña Israeé san ne, ncho kiní ña nuu i e dóo ka'nu; ña griegú san ne, dōo ncho kutú've ña, é kuki'in iní ña. ²³ Ntá tsi xo'ō ne, ntáka'an ntódo o iñá Cristu, ña é xi'í ntiká krusi kan kuénta iña ko. Ña Israeé san ne, dōo doka'an é ntáka'an o, kuíní ña. Ña tuku tatá i san ne, dōo tuntu ka'an o, kuíní ña. ²⁴ Ntá tsi xoo ñá'a, ña e kána Xuva kō né, kuān te ña Israeé ña ne, o kuān te ña griegu ña ne, kutuni ña tsí Cristú ne, nī'i ña é kūvi vií ña da nēé ka nti'i nuu í, ne, ni'i ña e dóo ki'in iní ña kuenta iña Xuva kó di. ²⁵ Tē nee iña é kade Xuva kō e dóo tuntu kaa, kuíní ña'a sán ne, diví e díí ka vá'a kuē'en é vata kaa é tu've ña ñuxiví a. Nee iña e dóo vita iní Xuva kō ne, diví e díí ka ntii iní i é vata kaa ña ñuxiví a. ²⁶ Diví nto, tā'an kó, na naka'an ntō nte ntáa nto dā kána Xuva ko ntō. Ná tītīn nto e dóo tu've nto, vatā o tú've ña ñuxiví a. Ná tītīn nto e dóo na'nu ña'a nto ne, ña tītīn nto e dóo kuika ntō di. ²⁷ Ntá tsi nuu i e dóo tuntu kaa, kuíní ña ñuxiví a ne, diví é nākaxnúu Xuva kō é nakō'xó nteē ñá ñuxiví san, ña e dóo ki'in iní í ne, nākaxnúu Xuva ko nūu i é ña ntii iní i san é nakō'xó ña'a, ña e dóo ntii iní í san. ²⁸ Nakaxnúu Xuva ko ñā'a, ña é ñā váda ntaidiá'vi, kuíní ña'a ñuxiví sa, nī ña'a, ña é ña ntío kue'en tsí

ña'a san, nī ña'a, ña é ña te neé nuu á'vi i, kuíni ña'a sán di, vata koo é na nakō'xó ña ña'a, ña dóo na'nu ña'a san. ²⁹ Tsí ña kúvi vīi ka'nu nté uun ña'a nuu Xuva ko. ³⁰ Tsí mii Xuva kō né, tā'xi ña é uun kuédadii tsi ntuvi o ni Jesūcristu. Nta'a Jesuú ne, ta'xi ña e dóo ki'in inī kó nī é ntuntoo kuétsi ko, nī é ntuviko o kuēnta iña Xuva ko, tsi e ntá'vi ña kuétsi kō dá xi'i ña. ³¹ Du'va ō kúvi nuu i sá'a vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: “Xoó ncho kada ka'nu mii i kúñu i ne, na kāda ka'nu ña kuenta iña Xuva ko”, ka'an.

2

Tū'ún Cristu, ña xi'í ntiká krusi kan

¹ Xu'ú ne, dā xeé u mí ntoo nto, tā'an, é kā'an ntódo ú ni ntō é nuu é ntaā í iña Xuva kó ne, ñá ni kā'án u ni nto tú'ún e dóo vi'xín kaa, nté tú'ún e dóo ki'in inī í san. ² Tsi dé kuení ko é ña te nee iñá ka'án u ni ntō é da mii tsí tú'un Jesūcristu, nté ō xi'i ñá ntíkā krusi kan kuénta iña ko. ³ Dā itúvī ú ni ntō ne, ña túvi ntīi ko. Koó da kaní'i u tuví u e dóo u'ví ko. ⁴ Dá kakā'án u ni nto, nī dá kakā'an ntódo ú ne, ñá tē tú'ún e ntáka'an ña e dóo ki'in inī í san é kākā'án u ni ntō, tsí tá'xi Espíritū Sántū sán ko ntii ñá é kivi nakuā'á u nto, ⁵ vata koo é na kunuu inī ntó Xuva ko, ña e dóo ka'nu, ña te é kunuu inī ntó ña'a, ña e dóo ki'in inī í san.

Kanañe'e Espíritū Sántū san ko xoo é Xuva kō

⁶ Ntá tsi kaka'án ntí tú'ún é ki'in iní ni ñá e díi ka ini tú'un Xuva kō. Ntá tsi ña te diví tú'ún e ntáka'an ña dóo tu've í san, nté tú'un e ntáka'an ña ntádē kú've ñuxiví a vevii, tsí ña ná'a ka kuntōo ña ñuxiví a. ⁷ Ntá tsi tú'ún é kākā'án ntí e dóo ki'in iní iña Xuva kó ne, iña nuu i é túvi xu'u un tsi nte dí'na da de kú've ñá ñuxiví san. Núu i sá'a ne, diví é nī'i

ko é vā'á nta'a Xuva kō. ⁸ Nté uun ña'a, ña ntádē kû've ñuxiví a ne, ñá ni kutūni ñá nuu i sá'a. Tē dí ni kutūni ñá ne, ñá ni naxnteē ñá Tó'o kō ntiká krusi kan, ña dóo ka'nu. ⁹ Ntá tsi uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō:

Núu ī é vāta kiní o, é vāta tekú kō, é vāta ki'in diki kó ne,

é xtūví tū've Xuva ko nūu i tsíkan iña ña'a, ña é ntákuinima í ña,

ka'an tú'un ñā. ¹⁰ Sá'ā ne, náñē'é Xuva ko ko ntā'a Espíritū Sántū san. Tsí Espíritū sán ne, kaito nteé ña é un ntí'i ūn tsi nte nuu i é ña káñe'e diki ko iña Xuva ko, é da mii tsi Xuva kō é ini ña.

¹¹ Ntá tsi ¿xoó ntu ini i nee iña é kadē kuení tuku ña'a? Tsí da mii tsi nīma ña é ini. Dukuān né, da mii tsí Espíritū Sántū san ini ña nté o kadē kuení Xuva kō. ¹² Ntá tsi xo'ō ne, ñá ni nī'i ko é nakua'a o nuū i é ió ñuxiví a, tsí xo'ō ne, ní'i ko mii Espiritu Xuva kō vata koo é kūtuni ko nuu i é kata'xi Xuva ko kō tsi dóo vá'ā ó de ña ni kō. ¹³ Nā tē tú'ūn e dóo ini ñá ñuxiví sa é kāka'án ntí nuu i sá'a, tsi tú'ūn é nañē'e Espíritū Sántū sán ntí é kāka'án ntí. Dukuān é kanañē'é ntí ña'a, ña é nuu Espíritū Sántū san níma i, núu ī é kāka'an Espíritū Sántū san.

¹⁴ Ntá tsi ña'a, ña é ña te núu Espíritū Sántū nima í ne, ña kúvi kī'in diki ña tú'ūn é ncho ka'an Espiritu Xuva ko ni ñā. Dōó tuntu kaa tú'ūn san, kuíni ña, tsí ña te núu Espíritū Sántū san níma ña é nañē'e ñá ña nee é kāni tú'un. ¹⁵ Ntá tsi ña'a, ña é nuu Espíritū Sántū nima í ne, kuvi ka'an ntée ña un ntí'i nuū i. Ntá tsi divi ñā ne, xoxó kuvi ka'an ntée i ña. ¹⁶ Tsí kaka'an tú'un Xuva kō: “¿Xoó ntu ini i nté o kadē kuení Xuva kō? ¿Xoó ntu kuvi nañē'é i ña itsi?”,

ka'an. Ntá tsi xo'ō é i'xá Xuva ko ō ne, ntádē kuení ko vatā ó kadē kuení Cristu.

3

Ña ntáde tsiñu dadii iña Xuva ko

¹ Ña ni kúvi ká'án u ni nto vatā ó kaka'án u ni ñā'a, ña é ini va'á Xuva ko, tā'an. Ntá tsi kaka'án u ni nto vatā ó kaka'án u ni ñā'a, ña é da mii tsí é ini nee iña é ió ñuxiví a. Váta kīni vá'a nto nuu i iñá Cristu, tsí vata ntáa i'xa ikín san ntáa nto. ² Vatā ó kaxé'e o dīkui é kō'o i'xa ikín san é vata kutíi i é ká'xi kúnū ne, kuān ó kanakuā'á u nto núu i é ki'in iní san dī, tsí vata kutíi nto ki'in diki nto tú'ūn é ki'in iní san. Nté vevii vata kutíi nto ki'in diki nto, ³ tsí ntáde dukuan nto vatā o ntáde ña ñuxiví san. ¿Ñā ntu te dukuan o ntáde nto da ntákune'ū iní nto ni tā'an nto, ō da ntánaa núu nto ni tā'an nto? Dito tsi ntáde nto vatā ó de ña ñuxiví san. ⁴ Kaka'an ntó, uun ña'a ntō: “Xu'ú ne, kantikín u Pablu.” Tuku nto ne, kaka'an nto: “Xu'ú ne, kantikín u Apolo”, xkoó ka'an nto. ¿Ñā te dukuan ntú o ntáka'an nto vatā o ntáka'an ñā ñuxiví san?

⁵ ¿Xoó ntu é Apolo í san? ō ¿xoó ntu é Pablu í san dī? Kūdii ña ntáde tsiñu iña Xuva ko ntí e ntánakuā'a ntí nto é kuinti'xe nto ña. Da mii tsí e táxnuu Xuva kō ntí é kāde ntí, é un é un ntí. ⁶ Xu'ú ne, da mii tsí é nakū'xí u tsíkīn sán ne, Apoló san ne, dá'vi ña ntūte. Ntá tsi Xuva kō tá'xi ñā é kuē'nu. ⁷ Dukuān ne, ñá te ká'nu ña'a ña kaí'xi tsíkīn san, nté ña kadá'vi ntute sán dī, tsí mii tsi Xuva kō e dōo ka'nu ña, tsi dívi ñā né, kata'xī ña é kuē'nu. ⁸ Dadii tsi nuu á'vi ña kaí'xi tsíkīn sán ni ñā kadá'vi ntute san. Ntá tsi tá'xi Xuva kō é vā'á iña ña, é un é un ña, vata tsí ó kade tsiñu ña. ⁹ Dadii tsi ntáde tsiñu ntí iña Xuva ko. Dívi ntō né, vata ntáa ñu'u é katavi

nuu Xuva kō ntáa nto. O vāta ntáa vi'i é kaxntĩtsĩ Xuva kō ntáa nto. ¹⁰ Xu'ú ne, vata kaa ña kadama, ñá odo nūú, kaa ú, e tá'xi Xuva kō é kutūnĩ ko nté koo kada vá'a ú etĩ vi'i san. Tuku ña'a ne, katsodo ña ntó'o nuu i kan. Ntá tsi na kōto vá'a ña, xe un xé un ña, nté o ntáde tsiñu ña. ¹¹ Jesucristú ne, ñivi ñā é vata kaa etĩ vi'i san kaa ña. Ña kúvi nanĩ'i ko túku etĩ vi'i é diĩ ka va'a é ñivi ñā. ¹² Dōó tĩtĩn nuu i é kuvi tsodo o etĩ vi'i san. Kuvi tsodo o ōró, ō kaá kuĩ'xín, o xūu e dōo nuu á'vi i, o kuvi tsodo o ūtún, ō xó'o, o chñn. ¹³ Tē ita ntĩ'xin ñu'ú san vi'i sán ne, kutunĩ ko te vá'a nuu i e dé tsiñu ni'i ña xntĩtsĩ i san. Kuan kōo kutunĩ ko xoo e dé tsiñu vá'a i ntuvi te vexkáda kú've Xuva kō, tsí vata kaa ñu'ú san kaa ña te kúvi. Te kuĩta ntĩ'xin tsiñu ko nūu Xuva kó ne, dōo dító te vā'á o dé tsiñu ō né, o tē ña vá'a o nĩ de tsiñu ō. ¹⁴ Te kūtĩ tsiñu kō é kuntĩtsĩ te kuĩta ntĩ'xin ñu'ú san ne, ní'ĩ kō é vā'a. ¹⁵ Ntá tsi te koko e dé tsiñu ō ne, kunaá iña ko. Ntá tsi mii ō ne, nakáku o vatā o dé ña'a é da mii kúñu i nakáku ña dá i'xi ví'ĩ ña.

¹⁶ ¿Ñá ĩni ntú nto tsí vi'i Xuva kō kúvi nto, tsí nuu Espĩritu Xuva ko nĩma nto? ¹⁷ Te xōo ñá'a nakatsin ña vi'i Xuva kō né, nakatsin Xuva ko ñā ñi, tsí xúkun Xuva kō né, kūviko kuenta iña ña. ñivi xúkun tsĩkán ne, ñivi o xo'ō.

¹⁸ Ñá ku káni nta'ví mii ntō kúñu ntō. Te iō nto e dōo ki'in ĩnĩ ntó, kuĩnĩ nto, vatā ó ĩni ñā ñuxivĩ san ne, diĩ ka vā'ā ó te ntuvi nto vata kaa ña'a, ña é ña te neé ĩni, vata koo é kūtú've nto é nuu e ntaā i. ¹⁹ Nee iña e dōo ki'in ĩnĩ ñuxivĩ san ne, ñá vādá kaidiá'vi nuu Xuva ko. Tsí uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: “Nuu i é kĩni kaa e ntántukū nunĩ ña ne, ñivi tsi nūu i é kuē'é Xuva kō é kō'xó ntee ña”, ka'an. ²⁰ Kaka'an xtúku tú'un ñā ñi: “ĩni Xúva kō é un ntĩ'ĩ é kadē kuenĩ ña'a, ña e dōo tu've i ñuxivĩ san ne, ñá vādá kaidiá'vi kue'en tsi”, ka'an tú'un

ñā. ²¹ Dukuān ne, ñá ku kada ka'nu nto te kantikín ntó dā xóo ká ñatī, tsí un ntí'í nuū i é kāduku ntée nto. ²² Tsí kuān té Pablu, ni Apólo, nī Pedrú, ni kanīñ ñūxivi san, ni ntūvi iña kó, ni dōxi'i san, ni é un ntí'í é iō veví, nī é un ntí'í é kōo ntuvi é vē'xí ne, un ntí'í nuū i sá'a é kāduku ntée nto. ²³ Dīvi ntō ne, ntáduku ntée nto Cristu. Cristú ne, kaduku ntée ña Xuva kō.

4

Tsiñu é ntáde pustru

¹ Na kūtuni nto tsí ntí'í ne, ña ntáde tsiñu iña Cristú ntí, é uvē nta'a ntí tú'un e dōo vi'xín o iña Xuva ko. ² Xoó ña'a é kūnteé nta'a i ne, kantio é kāda ntaa ña nee ntí'í ntí'í é kāka'an tó'o ñā. ³ Xu'ú ne, ñá kāde ú kuentá te kā'an ntó te vā'á u ne, o tē ña vā'a u, o kuān te dá xōo ka ña'a kuan koo ka'an ñá di. Nté dīvi ú ña kuvi ká'an u neé ña'a u. ⁴ Ña te neé ni idé u, kuini ko, ntá tsi xoó ntu ini í te kuan ō. Da mii tsi Xuva kō é kuvi ka'an ñá te vā'á u ne, o te ña vā'a u. ⁵ Dukuān ne, ñá ku kā'an ntó te xoo dōo va'a i, ō xoo ña vā'a i, da nté nainu xtúku Xúva kō. Tē nainu ñá ne, naxi'í nuu ña nima ko vata koo é kūtuni ko nee iña é ñu'u xū'u. Ta'xi Xuva ko kídaā é ntíi díto un ntí'í é ntádē kuení kō é nuu nima ko. Kídaā ne, ka'an Xúva kō nee iña e dōo vā'á iña ko, xe un xé un ō.

⁶ Nto'ó, ta'an, kaka'án u ni nto nuū i sá'ā e vā'a tsi mii ntō. Kaka'án u iñá Apoló ne, iñā kó di, vata koo é kīni nto ntí ne, kutú've nto é ña kuita ntí'xín nto vatā ó uve na'a tú'un Xuva kō, vata koo é nté uun nto ña ká'an nto: “Ña sá'á ne, dōo vā'a ña”, ō ka'an nto: “Ña tsikán ne, ñá vā'á ña'a ña”, koo ka'an nto. ⁷ ¿Xoó ntu kantavá'a ña'a i nto te díi ka vā'á ña'a nto é vata kaa ña nguī san? ¿Nee iñá ntu iō iña nto é ña ni ta'xi Xuva ko? Ntá tsi te ta'xi Xuva kō ne,

¿nté kui kade ka'nu ntu nto vata sá tē kuenta iña mii nto ni ní'i nto?

⁸ Dīvi ntō ne, é dōó kuika nto vē; ñá tē nee iñá ka ntátaan núu nto. Mii ntō ntáde nto rei, é ntē ñá vādá ka mí'i ntátaan núu nto ntí. Tē dí nuu é ntaā i é rei ntí'xe nto ne, kadā kú've dadíi ntí ni ntō. ⁹ Ntá tsi ntí'i é pustrú ntí ne, vata te ta'xi Xuva kō é ntīi ntí un tsi nte ata i kan. Kuan ō dé kuení ko. Vata ntáa ña'a, ña ní'i i doxi'í san ntáa ntí, é kaníi ñūxiví san ntaíto díto ña ntí, ni ūn ntíí ntī ánje, ni ūn ntíí ntī ña'a san. ¹⁰ Ntí'í ne, dōó tuntú ntí kuenta iña Cristu. Ntá tsi nto'ó ne, dōó ki'in inī nto é kudadíi nto nī Cristu. Ntí'í ne, ña túvi ntī ntí, ntá tsi nto'ó ne, dōó iō ntíi nto. Ntí'í ne, ña ntaíko ñu'u ña'a sán ntí, ntá tsi nto'ó ne, dōo ntaíko ñu'u ñā'a san nto, kuíni nto.

¹¹ Ntē vevii ntákakin ntí ne, ntaítsí ntí ntute. Ña túvi dōo é kū'un ntí. Dōo ntádē xení ña'a san ní ntí ne, ña túvi vi'i mii ntí mi é kuntōo ntí. ¹² Ntí'í ne, dōó ntánto'o ntí é nta'a ntí ntáde tsiñu ntí. Dā ntáka'an kíni ña'a san ní ntí ne, ntánantiko kōó ntí, kaka'án ntí: “Na kunūu mé'ñu kunuu dava Xuva ko ntō”, xkoó ka'án ntí. Dā ntáde ña nī ntí é kīni kaa ne, ntákutíi ntí'i ntí nimá ntí. ¹³ Dā ntáka'an kíni ña nī ntí ne, ñá tē ntákudíin ntí ni ñā, tsi ntánaka'nu ntí iní ñā. Ntáde ña nī ntí vata te ñe'e ñuxiví sa kúvi ntí, vata ntáa nuu i é ña kaidiá'vi ká i e ntánakuítá ña'a san. Un tsi nté vevii ne, kuan tsī ó ntáde ña nī ntí.

¹⁴ É kakā'án u ni ntō sa'á ne, ñá te kakā'án u é kūka'an nuu nto, tsí kade tii ú ni ntō vata kaa i'xá mii ko e dōo kakuinimá ko i. ¹⁵ Tsí kuan te u'xi míil mastu nto, ña é ntánañé'e í nto iñá Cristú ne, ntá tsi ña titín uva ntō. Dīvī u é uva ntō, tsí nañé'e ú nto tú'ūn é vā'á san nté koo kuinti'xe nto Jesūcristu.

¹⁶ Dukuān ne, kaikán u da xe'e ntá'a nto é kuntikín ntó ko ne, vii ntó vata tsī ó de ú san.

17 Kuenta iña i sá'a ne, taxnūu ú Timoteu, é vata kaa i'xá miī ko, ña e dóo kakuinimá ko. Ñá kaxtuvī miī ña é kuntikín ñá Xuva kō. Divi ñā naka'an ñá ntō nté o dé u é kantikín u Cristú, vatā ó kanañē'é u ña'a san má ūkún dā mí'í ka kañe'é u. 18 Iō ntó ne, dōo ntáde na'nu nto, tsí kuini nto ne, ña kí'xī ká u, kíxkoto ni'ni ú nto. 19 Ntá tsi ña kukuí ka dá ki'xi ú, te Xuva kō ntio ña. Kidáa kutūnī ko te kūvi vií nti'xe ña ntáde na'nu ña'a sán ne, o kūdii da ntáka'an ña. 20 Tsi mí kadē kú've Xuva kō ne, ñá te da miī tū'un kúvi, tsi dóo iō ntii ña neé viī ña. 21 ¿Nee iñá ntu é ntio nto: é kí'xi ú mí ntoo nto é nāa ú ni ntō né, ó é kīnī u nto e dóo kakuinimá ko nto?

5

Kadē kú've ñá iña uun ña'a, ña kade é kīni kaa

1 Ntáka'an ñá'a tsí uun ña'a ntō ne, kaeni dikí ña ñadī'i úva ñā. Nté ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō, ñá ini ña é kuān koo vií ña, é náki'í ña ñadī'i úva ñā. 2 Divi ntō ne, naa i é kuntōo nto dontīni ne, da ntáde na'nu ña'a nto. Ña tii, ña é kuān ó de sán ne, kantio é nantīi nto ña. 3 Kuān té xoxó u mí ntoo ntó ne, dōo kadē kuení ko iña nto. Vata tsi tē tuví dadīi ú ni ntō, tsí é de kú've ú iña ña kade é kīni kaa san, nta'a Tó'o ko Jesūcristu. 4 Dā ntánataká nuu nto ne, vata tsi tē ntoo dadīi ntí ni nto, ntō'ó nī Tó'o ko Jēsuu, ña e dóo iō ntii i. 5 Kidáā ne, ntáda nto ña kuenta ntá'a tó'o e ña vá'ā sán vata koo é ntī'i kue'en kúñu ñā ne, nakáku nima ña ntuvi te vē'xí xtuku Tó'o ko Jēsuu.

6 Ñá vā'á o é ntáde na'nu ña'a nto. ¿Ñā ntu ini nto tsí te nākudáka un sín u'xen ia u'xen vā'á san ne, kuia kanī tī'nti i? 7 Nakate nto kuetsi nto vē, tsí kanatívi kúñu kō dá iō kuetsí ko, vatā ó kanatívi u'xen vā'á san dá kanakudáka ni'i u'xen iā san. Na ntūvá'a nima nto váta kaa u'xen vā'á san e nté un

sín u'xen ia ña kadáká ka. Vá'ā o é kuān koo vií nto, tsí Cristú ne, vata kaa a le'ntu é xi'í kuenta iña ko kaa ña. ⁸ Dā ntáde o viko kati sán ne, ñá ku de tsiñu ni'i o u'xen iā san. Dukuān ne, ña vá'ā o é kudāka é kīni kaa sán nima nto, nté da nēé ka nuu i é ña vá'a. Tsí kanñ nima kó na vīi o é vā'á san nī é nuu é ntaā í san.

⁹ E dí'na taxnūu ú tutú nta'a nto é kākā'án u é ña ku xkuntikín nto ña kini ntáa san. ¹⁰ Ntá tsi ñá te kaka'án u é ña ku ká'an kue'éen ka ntó ni ñā'a, ña kini ntáa, ña é ntoo ñuxiví a, ña ntaéni dikí, nī ña ntákune'u iní i, nī ña ntaído dú'u, nī ña ntánuu iní i santu, tsí te kuān ó ne, kantio é ntīi nto ñuxiví san.

¹¹ É kākā'án u ni ntō ne: Ñá ku ika dadñi nto ni da xōó ka ña'a, ña é kākā'an é kakuinti'xe i Xuva kō ne, ntá tsi kade ña é kīni kaa, te tií, te ñadi'ñá, o tē kakune'u iní ña, o kānuu iní ña santu é ntúvá'a naa, o kākā'an kīni ña iña ña'a, o ña kī'ví ne, o ña du'u. Ntē ña ku ka'xí dadñi nto ni ñā. ¹² Tsí kaduku ntée nto é kadā kú'vē ntó iña ta'an nto, ña ntákuinti'xe i san. Ñá kadūku ntée u é kadā kú'vé u iña ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō, ¹³ tsí mii tsi Xuva kō é kā'an ñá te iō kuetsí ña. Ntá tsi nto'ó ne, naxtuví xio nto ñatíí, ña kade é kīni kaa san.

6

Ña ntákuinti'xe i, ña ntátsi'i kuetsi ta'an

¹ Dá iō nuu i é ncho tsi'i kuetsi nto ta'an nto ne, ¿neé ntu tsiñu kī'in nto nta'a ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i san? ¿Nté kui ña kī'in ntu nto nta'a ña ntákuinti'xe i san? ² ¿Ñā ntu íni nto tsí xo'ō e ntákuinti'xe ko Xuva kō ne, kada kú've o iña ña ñuxiví san rkontuvi? Te dīvi ntō é kadā kú'vē ntó iña ña ñuxiví san rkontuví ne, ¿nté kui ña kuvi ntu kada kú'vē ntó nuu i é ña kue'é san? ³ ¿Ñā ntu íni

nto tsí te kúvi ve ne, un tsi nte ánjē sán kada kú've o iña ña? Dukuān ne, díi ka ña ntii tu'un kada kú've ó nuu i é iō ñuxiví a. ⁴ Te iō nto e ntánāa núu nto kuenta iña i é iō ñuxiví a ne, ¿nté kui ntáde ntu nto kuenta ña'a, ña é ña té neé kaduku ntée i ini ukún Xuva kō? ⁵ Kaka'án u sá'a yata koo é na kūka'an nuu nto. ¿Vá ña xoxó ntu nté uun ña'a nuu ta'án ña nto e ñá ini ña é kadā kú've ñá iña ta'an ña? ⁶ Ntá tsi nto'ó ne, ñá te da mii tsī e ntátsi'i kuetsi ta'an nto, tsí nta'a ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō san ntáñe'e nto, ntátsi'i kuetsi ta'an nto.

⁷ É kuān ó ntátsi'i kuetsi ta'an nto ne, ¿nté kui ña díi ka vá'ā ó é na kūtií nto nima ntó te kade ña ni ntó é kīni kaa? ¿Nté kui ña díi ka vá'ā ó é na kūtií nto nima ntó tē kaeni nta'ví ña nto? ⁸ Ntá tsi nto'ó ne, kantēi é ntáde nto. Tsí un tsi nte ta'an mii nto ntáde nto ni ñá é kīni kaa ne, ntaéni nta'ví nto ña di.

⁹ ¿Vá ñā ntu íni nto tsí ña'a, ña e ntáde nuu i é kīni kaa sán ne, ñá nī'i ña é vā'á nta'a Xuva kō? Ñá ku enī nta'ví mii ntó kúñu ntō; nté ñā'a, ña é kāde é kini kaa ni ñādī'i san, nté ñā kanuu iní i santu, nté ñā kaeni dikí ñādī'i é ña te ñādī'i míi ī, nté natīi, ña kaeni dikí ñatií ni'i i, ¹⁰ nté ñā du'ú, nté ñā dóo kue'ī, nté ñā kí'vi, nté ñā'a, ña kadá'vi dovete tá'an i, nté ñā kaeni nta'ví ña'a é nī'i ña é ntio ña ne, nté uun ña'a, ña kuān ó de san, ñá nī'i ña é vā'á nta'a Xuva kō. ¹¹ Iō ntó ne, kuan ō dé nto kídaā di. Ntá tsi vevíi ne, é ntūntoo nima nto. É xtūví xio Xuva ko ntó é kūvi nto iña mii ña. É ntūvá'a nto ni Xuva ko vē, kuenta iña Tó'o ko Jesūcristu ni Espíritu ñā.

Kūñú kō ne, iña Xuva ko

¹² Kuvi víi u da nēé ka nuu i, ntá tsi ña te un ntí'i nuū i é vā'á iñá ko. Kuvi víi nti'xe ú da nēé ka nuu i, ntá tsi ña da vá'a ko é da nēé ka nuu i é kūvi víi

nī ko. ¹³ Iō ña'a xkoó ka'an ña: “É kã'xi o ne, iña xído ko. Xído kō ne, iña é kã'xi o”, xkoó ka'an ñã di. Ntá tsi ntuvi tsi nuu i é nantí'i Xúva ko i te kuvi. Kũñú kō ne, ñã te iña i é kanī dikí ò ñatīi san ne, o ñadĩ'i san, tsí kũñu kō ne, iña Xuva ko. Divi ñã ne, iñã kũñu ko ñã. ¹⁴ Vata tsī o dé Xuva kō e nantóto ña Tó'o kō Jesucristú ne, kuan tsī koo nantóto ña kō dí, tsi dóo iō ntíi ña.

¹⁵ ¿Ñã ntu íni nto tsi kũñu ntō ne, iñã Cristu? ¿Vá kī'i ntu ú kũñu Cristú ne, dá nata'an ntée ú ñadĩ'i kini kaa? ¿Ñã kúvi! ¹⁶ ¿Ñã ntu íni nto tsí ñatīi, ña kanata'an nteé ñadĩ'i kini kaa sán ne, uun tsi kũñu ntákuvu ña ntuvi ña? Tsí tú'un Xuva kō ne, kaka'an: “Ntuvi ñá'a sán ne, uun tsi kũñu kúvi ñã”, ka'an. ¹⁷ Ntá tsi tē xoó kanakuntee tá'an i Xuva kō ne, uun tsi espíritū kúvi ni ñã.

¹⁸ Dukuān ne, kunu nto dá ncho natá'an ntée nto kũñu nto nūu i é kīni kaa. Tsí da nēé ka kuétsī é kãde ña'a sán ne, ñã tē neé kade i kũñu ñã. Ntá tsi xoo kanatá'an ntée i kũñu i é vīi núu i é kīni kaa sán ne, é kuétsí tsi mii kũñu ñã kade ña. ¹⁹ ¿Ñã ntu íni nto tsí kũñu ntō ne, vi'i úkūn Espíritū Sántū e tá'xi Xuva kō é kunūu nima nto? Ñã te iña mií ka nto kũñu ntō, ²⁰ tsí ña te nté kaa a'ví i ntá'vi Xuva ko kuēnta iña nto. Dukuān ne, ntio é kada ka'nu nto Xuva ko nī kũñu ntō.

7

Itsi iña ñã ntatánta'a

¹ Vevii ne, kaka'án u ni nto nūu i é tsixe'e ntō ko da táxnuu nto tutú nta'a ko: Díi ka vá'ã ó tē ñã tánta'a ñatīi san. ² Ntá tsi da xe dóo ió nuu i é kīni kaa e ntáko'xo nteē ñã ne, é un é un ñatīi san ne, na koo ñadĩ'i mii ñã. É un é un ñadĩ'i san ne, na koo xii mii ñã di. ³ Na kãda ntaa ñátīi san ni ñadĩ'i ña.

Ñadĩ'í san ne, na kāda ntaa ñá ni x̄ñ ña dī, vatā ó kantio é vii ñá, xe un xé un ña. ⁴ Tsí ñadĩ'í san ne, ñá te iña míi ka ña kúñu ñā, tsi iña x̄ñ ña. Kuan tsí kaa iña ñatí'í san dī, tsí ña te iña míi ka ña kúñu ñā, tsí iña ñadi'í ña. ⁵ Nā kū ka'an ñátí'í san é ña ncho kutuví dad̄ñ ña ni ñadi'í ñá, o ñadĩ'í san, ñá ku kā'an ñá é ña ncho kutuví dad̄ñ ña ni x̄ñ ña. Na nātíin ña é kũntoo xio ña uun taan vata koo é nī'i ña ntuyi é kā'an ntā'ví ña. Tē kúvi ka'an ntā'ví ña ne, dá nākuntóo dad̄ñ xtuku ña vata koo é ña kuvi vii tó'ō e ña vá'ā é kō'xó nteē ñá nuu i é kīni kaa, tsí ña kutíi ña é kũntoo mii ñā.

⁶ Nā te kākā'an u te kuētsi é vii nto sá'a, ntá tsi kaka'an u tē ncho tánta'a nto ne, vá'a ō. ⁷ Díi ka vá'ā ó te dī un ntí'í nt̄ñ ñá'a vii ña vatā ó de ú, kuiní ko. Ntá tsi Xuva kō né, vatā ó ntio ña ne, xé'e ña xe un xé un ña'a e túku e túku nuu i nté koo vii ña.

⁸ Tē xoó ña kuetsi é vāta tánta'a ña, o ñadĩ'í kií san dī, kaka'an u tsí díi ka vá'ā ó te kũntoo mii ntō é ña nátanta'a nto, vata kaa ú xu'u. ⁹ Ntá tsi tē ña kutíi nto nī kúñu ntō ne, tánta'a ntō. Díi ka vá'ā ó e tánta'a ntō naa i é kadā kuení nto é vii nto é kīni kaa ni kúñu ntō.

¹⁰ Ntá tsi ña'a, ña e tánta'a ne, kaka'an u ni ñā é ña ku xtuví mii ñadi'í san x̄ñ ña. Nā te xū'u é kākā'an u sá'a, tsí Xuva kō é kuān ó kaka'an ña.

¹¹ Ntá tsi te naxtuví mii ñadi'í san x̄ñ ña ne, ñá ku nātánta'a xtuku ña. Díi ka vá'ā ó te ntūv'á'a ña ni x̄ñ ña. Dukuān ne, ñá ku na xtuví mii ñátí'í san ñadi'í ñá dī.

¹² Iña ña nguī sán ne, ñá ni kā'an Xúva kō. Ntá tsi kaka'an u te iō uun ñatí'í, ña kakuinti'xe i ne, iō ñadi'í ñá, ña é vata kuinti'xe i Xuva kō né, tē ntio ña kũntoo ña ni x̄ñ ña ne, vá'ā o. Nā ku kī nteé xio ta'an ña. ¹³ Kuan tsí o dī, te iō uun ñadĩ'í, ña é kākũinti'xe i ne, ntá tsi x̄ñ ña ne, ñá kākũinti'xe ña

ne, tē ntio xii ña é kutūví ka ña ni ñadiꞑ ñá ne, vá'ā o. Nā ku kī nteé xio ta'an ña. ¹⁴ Tsí xii ña, ña é ña kákuinti'xe i sán ne, tuvi étsin ña nuu Xuva ko, tsí tuvi ni'i ña ñadiꞑ ña, ña é kákuinti'xe i san. Nadiꞑ san di, ña é vāta kuinti'xe i ne, tuvi étsin ña nuu Xuva ko, tsí tuvi ni'i ña ñatii, ña é kákuinti'xe i san. Tē ña'á ne, i'xá ña ne, kuvi vata ntáa i'xá ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i san. Ntá tsi ntoo etsin i'xá ña nuu Xuva kó di. ¹⁵ Ntá tsi te ñā'a, ña é ña kákuinti'xe i san, ntío ña é natsoo mii tā'an ña né, na vii mii ña. Kidāā né, ñatíꞑ o ñadiꞑ, ña é kákuinti'xe i sán ne, ña túvi nūu i iña ña. Tsí Xuva kō ne, ntío ña é vā'á ko kuntoo ō. ¹⁶ Tsí ¿xoó ntu ini í te kuvi xntiin xii o é nakakū ña? ¿Ō xoó ntu ini í te kuvi xntiin ñadiꞑ i o é nakakū ña?

¹⁷ Ntá tsi vata ō tá'xi Xuva kō é vii ó, vata ō kána ña kō, xe un xé un o ne, kuān koo vii o. Kuān ó kaka'án u ni ūn ntíꞑ ntíꞑ ña ntákuinti'xe i san. ¹⁸ Tē kána Xuva ko uun ña'a, ña tuku ñuú san ne, ñá kuētsi é tē'nté kúñū é ixi ñá vatā ó de ña Israeé san. Tē kána Xuva ko ūun ña'a, ña Israeé san ne, ñá kuētsi é ntava'a xtuku ña kúñu ñā. ¹⁹ Tsí Xuva kō ne, ñá kāde ña kuenta te te'nte kúñū é ixi ko vatā ó de ña Israeé san ne, ō ña'a. É nuu á'vi iña ñá ne, te kāde ntaa ó da nēé ka é kāka'an ña. ²⁰ É un é un ña'a, kuan tsi koo na vii ñá vatā o dé ña da kána Xuva ko ñā. ²¹ Tē dóo kanto'o o kaden tsiñūn da kána Xuva ko ō ne, ñá ku dē kuení o. Ntá tsi te tá'xi tó'o o i'tsi é ntiin ne, ntiin. ²² Tsí xoo ñá'a, ña e dóo kanto'o i kade tsiñu da kána Xuva ko i ne, é nakākú Xuva ko ñā é kuntikin ñá ña. Kuān ó di ni ñā'a, ñā é xoxo tó'o i da kána Xuva ko i, tsí iña Xuva ko kada tsiñu ña ve. ²³ Xuva kō né, ñii ña nto. Dōo á'vi ntá'vi ña nto. Dukuān ne, ñá ku dā vá'a nto é tuku ña'a nakāda tsiñu ña nto iña ña. ²⁴ É un é un nto, tā'án, vatā o

dé nto da kána Xuva ko ntō né, kuan tsī koo vií nto. Na naka'an ntō tsí tuví Xuva ko ni ntō nguentúvi.

²⁵ Kuenta iña ñá ntoo miī, ña é vāta kiní ñatīi o ñadī'i, ña é vāta tánta'a ne, ña ni tá'xi Xuva kō nté koo ka'án u iña ña. Ntá tsi kuvi ta'xi ú itsi, tsi e dé ka'nu iní Xuva ko nī kó ne, kade ntaa u é kākā'an ña. Dukuān é kuvi kuinti'xe nto é kākā'án u. ²⁶ Dōó ntii tū'un é kuntoo o ñūxiví a vevii. Dukuān é vā'á o tē ña tánta'a ñā'a san, kuiní ko xu'u. ²⁷ Ntá tsi te ió ñadi'í ntó ne, ña ku nantuku ntō nté koo naxtuví miī nto ña. Tē vata tánta'a nto ne, ñá ku ntuku nto ñadi'í nto. ²⁸ Ntá tsi tē tánta'a nto ne, ña túvī neé nuu i é kīni kaa kade nto. Tē tánta'a ñadī'í san ne, ña túvī neé nuu i é kīni kaa kade ña di. Ntá tsi xoo é tánta'a i ne, nto'o ña ñuxiví a. Kuān ó kaka'án u ni ntō, tsí ña ntío ko é ntō'o nto.

²⁹ Sá'ā ncho ka'án u ni nto, tā'an: Ñá tītín ka ntuví ió é kuntoo o. Dukuān né, kuntōo ntó vata tsi tē xoxó ñadi'í nto. ³⁰ Xoo é tuví nta'xa i ne, na kūtuví ña vata tsi tē ña te túvi nta'xa ña. Xoo e dóo diní i ne, na kūtuví ña vata tsi tē ña te díní ña. Xoo é kañii i ne, na kuntoo ña vata tsi tē ña tuví nee iñá ió iña ña. ³¹ Xoo é kade tsiñu ni'i i é ió ñuxiví a ne, ña kú de ña kuenta neé ió ñuxiví a, tsí ñuxiví é kañi o veví ne, ña ná'a ká kutūvi.

³² Ñá ntío ko e dóo nanti'i nto iní nto. Xoo é vāta tánta'a i ne, kanti'i iní ña nté koo vií ña é vā'a é ntío Xuva ko. ³³ Ntá tsi xoo é ió ñadi'í i ne, kanti'i iní ña nté koo vií ña ñuxiví a ne, é kuē'e ña é vā'á ñadi'í ña. ³⁴ Kuan tsī ó ni ñadī'i, ña é ña ni xío xii i, ni ñadī'i kuetsí, ña é vāta tánta'a: kanñ nima ñá, kanñ kúñu ña kanti'i iní ña nté koo vií ña é vā'a é ntío Xuva ko. Ntá tsi ñadī'i, ña é tánta'a sán ne, kanti'i iní ña é ió ñuxiví a, nī nté koo vií ña é kutūvi diní xii ña.

³⁵ Kaka'án u ni nto sā'a é vā'á tsi mii ntō. Ñá te

kāka'án u é kā'nté nuu u e tánta'a ntō. Tsí é ntio ko ne, é vā'á koo kuntōo nto. Ntio ko é ña koo nté uun nuu i é kā'nté nuu é kuntūkin ntó kanñ nima ntó Xuva kō.

³⁶ Te uun ñatíí kadē kuení ña tsí kantio é tánta'a ña ni tā'nu katuví ni'i ñā, tsi é ita ntí'xin kuia tun é tánta'a tún ne, tē kuiní ña é vā'á o sá'a ne, na vii ña nee é dií ka vā'ā o. Ná te kini kaa é tánta'a tun.

³⁷ Ntá tsi te tuku ñatíí kadē kuení ña tsí vā'ā o é kutuví mii ña é ña tánta'a ña ne, vā'ā ó de ña di.

³⁸ Dukuān ne, xoo é tánta'a i ni tā'nu katuví ni'i ne, vā'ā ó de ña ne, ntá tsi tē ña tánta'a ña ne, dií ka vā'ā ó de ña.

³⁹ Ñadī'í, ña iō xí i ne, ntee tñn ña da nii kántíto xii ña. Ntá tsi tē xi'i xí ña ne, kuví natánta'a xtuku ñá ni da xóo ka ñatíi é ntio ña, ntá tsi uun ñatíi, ña é kakuinti'xe i Xuva kō di. ⁴⁰ Ntá tsi dií ka diní koo kutuví ñá tē ña natánta'a xtúku ña. Sá'ā é kadē kuení ko, tsí nuu Espiritū Xúva kō nimá ko, kuiní ko.

8

Kuenta iña i é kae'xi o é ntátsido ñā nú sāntu ña

¹ Sá'ā kaka'án u ve kuenta iña i é tsíxe'e ntō kó te kūvi ka'xi ó nuu i é ntátsido ña'a san nú sāntu ña. Nuu é ntaā i é xkoó ka'an ñá'a tsí ió díki kó nee iñá vii o. Ntá tsi e dóo ki'in iní kó san ne, diví kade i e dóo na'nu ncho vii o. Ntá tsi é kuinima tá'an kō né, diví kade i é vā'á koo kue'nu o ni Xuva kō. ² Tē xoó ña'a dóo iō díki i, kuiní i ne, vata kūtú've nti'xe ña vata kaa un nti'í é ntio é kūtú've ña. ³ Ntá tsi te xóo ñá'a kakuinimá i Xuva kō ne, ini Xúva ko nēe ñá'a ña.

⁴ Kuenta iña i é kae'xi o é ntátsido ña'a san nú sāntu ñá ne, ini vā'a o tsi nté uun santu e ntúvá'a nāa ña te neé nuu á'vi i ñuxiví a, tsí mii tsi Xuva kō.

⁵ Ió ña'a é xkoó ka'an ña é ió xuva ña e dukún kan ni ñūxiví a di. Ná te da dīi ntí'xe sántu ña nī tó'o ña iō. ⁶ Ntá tsi xo'ō ne, ini o tsi úun tsi Xuva kō é Uva ko ñā. É un ntí' ntí vé'xi nta'a ña ne, ðivi kuēnta iña ña é ntantító o di. Uun tsi Tó'o ko Jesūcristú di. Ede vá'a ntí'i ña é iō né, ðivi kuēnta iña ña é ntantító o di.

⁷ Ntá tsi iō ña'a, ña e ñá ini nuu i sá'a. Iō ñá ne, é kuíní ña é kunuu inī ñá santu ña e ntúvá'a nāa. Kūviko e ntátsido ña nú sántu ña, kuíní ña. Te kā'xi ña e kuvíko é odo nú sántu ñá ne, kade ña kuétsi, kuíní ña ne, kakudentu nima ñá di, tsí vata kuka'xi nuu ña ni Xuva kō. ⁸ Nuú é ntaā i é ña te kuenta iña i é kae'xi o é xee o nta'a Xuva kō. Ná te neé kunaa o te ña ká'xi o ne, ntē ña té neé ni'i ko té kā'xi o. ⁹ Kuvi ka'xi ntó da nēé ka ntí'i, ntá tsi kuenta vií nto ni tā'an nto, ña vata kuká'xi nuu ni Xuva kō, vata koo é ña kó'xo nteē ñá te kā'xi ñá vatā ó kae'xi nto. ¹⁰ Tsí nto'o é ini vá'a nto tú'un Xuva kō né, te kutuvī ntó nú nāa mí kanuu iní ña'a san sántu ñā ne, ña'a, ña é vata kuká'xi nūu é kuinti'xe i Xuva kō ne, te kinī ñá nté o de nto ne, ñá u'vī ña é kā'xi ñá di, kuān té ini ña é ña kúvi ká'xi ña. ¹¹ Nto'ó é ini vá'a nto Xuva kō ne, ðivi kuétsí nto te kō'xó ntēé ta'an nto, ña é vata kuká'xi nūu vá'a ni Xuva kō. Tsí kuenta iña ña é xi'í Cristú di. ¹² Tē kade nto é kīni kaá ni tā'an nto, ña é vāta kuká'xi nuu ni Xuva kō é ðivi kuétsí nto é viī ñá nuu i é ini ña é ña vá'ā. Mīi Cristú kuān ó de nto ni ñā di. ¹³ Dukuān né, te ðivi kuétsí ko é kō'xó nteé ta'an ko nuu i é ini ña é ña vá'ā dá kae'xi ú kúñū sán ne, dií ka vá'ā o é ña ka'xi kue'en tsi ú, vata koo é ña kó'xo nteé ta'an ko nuu i é kīni kaa.

9

Nuu i é kāduku ntée pustru

¹ Nuu é ntaā i é ña tuvi nee é kaedí nuu é vīi u pustru Xúva kō, tsí nuu mīi ko íni ú Tó'o ko Jēsuu. E díto é kāde tsiñu ú kuenta iña ñá ne, divī é ntákuinti'xe nto Xuva kō. ² Te ío ña'a ntáka'an ñá e ña te pustrú u, ntá tsi íni nto tsí pustru ntí'xe u, tsí é kuinti'xe nto é kāká'án u ni ntō iña Xuva ko. ³ Sá'ā ka'án u ni ñā'a, ña e ntáka'an ntée ko: ⁴ Xu'ú ne, kuvi ko'o ka'xi ú da nēé ka ntí'i. ⁵ Xu'ú ne, kuvi kunteka ú ñadī'í ko, ña é kuinti'xe i Xuva ko, vatā ó de pustru, ñá nguii sán, ni ēní Jesuu, ni Pedrú di. ⁶ ¿Vá Bernābeé xntu ni xū'u é ña kuvi koto ñá ntí da ntaíka ntí ntáka'an ntódo ntí tú'un Xuva kō? ⁷ ¿Neē ntú sntadun kade tsiñu ña é katáva mii ña é kuíta ntí'xin ña? ¿Xoó ntu é kaitu i itu ne, da ña ka'xi ña ntídi í? ¿Ō xoó ntu kanakue'nu i le'ntu ne, da ña ká'xi ña kúñu tī? ⁸ Ñá ku dē kuení nto te ñā'a dé kuení ña sá'a é kāká'án u ni ntō, tsí kuān ó kaka'án lei Muíseé san di. ⁹ Tsí nteé na'á lei san, kaka'an: “Kíti ntákani trigú san ne, ñá ku xnūu nto xo'o xu'u tī”, ka'an. Sā'á ne, ñá te kāni tú'un tē díi ka ntio Xuva ko kīti san. ¹⁰ ¿Ñā'á ni san! tsí xo'o é kāntí'i iní ña. Tsí é ūve na'á lei san ne, kuenta iña ko xo'o: Tsí xoo é kata'vi i ñū'u sán nī ña é kākani xo'o trigú san ne, kantétu ña da nté nī'i ña dava iña ña é kāduku ntée ña. ¹¹ Dukuān né, tē ntí'i í'xi ntí tú'un Xuva kō é vā'á kunuu nima ntó ne, ¿va dóo ntu kue'e, kuíni nto, te ta'xi nto un siin kudii é ntáde tuni nto? ¹² E túku ña'a ne, kaikan ntú ku ña nta'a nto é ntio ña ne, ¿nté kui ña kuvi ntu kakan ntí di? ¿Vá ña ntu té díi ka kaduku ntée ntí é tūku ña'a?

Ntá tsi vata neé kakán ntí é kuētsi é ta'xi nto. Ntácutíi ntí ntantúku mii ntí é ntio ntí vata koo é ña kadí nuu ntí itsi é kuē'nu tú'ūn va'á iña Cristu. ¹³ Iní nto tsí ña ntáde tsiñu iní ukún san ne, ikan tsī ntáni'i ña é kā'xi ña tsí ntáduku ntée ña uun ta'vi í é ntáxé'e

ña'a san doméni nta'a Xuva kō ne, ña ntáde kuenta nú tēu kan ne, ntáni'i ña uun tá'vi ī é ntáxé'e ña'a sán di. ¹⁴ Kuan tsī ó kaka'an Xúva ko iña ña ntáka'an ntódo tú'un ñā, é kuntitō ñā na kuntōo ña kuenta iña i é kāde tsiñu ña iña Xuva ko. ¹⁵ Ntá tsi xu'ú ne, nté un sīin vata kákán u nto é kāduku ntée u. Ntē ña te neé kaikán u nto ve é kataxnūu ú tutú sa'á di. Díi ka va'a é dī'na kuví u dá ña ki'i nto dodíni ko.

¹⁶ Ña tūvī ko é kāda ka'nu u é kāka'an ntódo u tú'ūn va'á san, tsí ñi'vi tsiñu ko é kuētsi é vīi u. ¡Nté kui ntá'vi dé u tē ña ka'an ntódo u tú'ūn va'á san! ¹⁷ Tē dodíni ko é kāde ú tsiñu sá'a ne, ní'i ko é vā'a é kāduku ntée u. Ntá tsi te kuētsi é kāde ú ne, da dúkuan tsi ñi'vi tsiñu e tá'xi Xuva kō é vīi u. ¹⁸ Dukuān ne, ¿nee iñá ntu ni'í ko iña tsiñu ko? Ní'i ko é kutūví dīni u, tsí doméni kaka'an ntódo u tú'ūn va'á san nté koo nakáku ña'a. Ñā ncho ki'i ú xá'vi tsiñu kó, kuān té kaka'an Xúva kō é kāduku ntée u.

¹⁹ Kuān té ña xoxo tó'ō kó ne, ntá tsi kade tsiñu ú iña un ntíi ntíi ñá'a san vata koo é díi ka kue'e ña'a ni'i ko ña é kuntikin ñá Cristu. ²⁰ Dá tūvī u nī ña Israeé san ne, kade ú vatā ó de ña Israeé san vata koo é kā'án u ni ñā é kuntikin ñá Cristu. Dá tūvī u ni ñā ntántikin lei Muíseé san ne, kade ú vatā ó de ña ntántikin lei san, kuān té ña kaduku ntée ká u lei tsíkan. ²¹ Dá tūvī u nī ña xio ñuu, ña é ña ntántikin lei Muíseé san ne, kade ú vatā ó de ña é ña kantikin ña lei san. Ntá tsi ña xtuví mii u lei Xúva kō, tsí lei é kantikin u ne, lei Cristu. ²² Dá tūvī u ni ñā'a, ña é vata kuka'xi nuu i ni Xuva kō ne, xu'ú ne, vata tsi tē ña ka'xí u di, vata koo é kūvi ni'í ko ña é kuntikin ñá Cristú di. Da xōó ka ña'a ne, kantuvi ú vata kaa ña vata koo é kuví xntii ú ña é nakáku ña nta'a Xuva kō. ²³ Kade ntí'i ú sá'ā kuenta iña tú'ūn nté koo nakáku ō ne, vata koo é dūku ntée u é vā'á vatā ó kaka'an tú'ūn san.

24 Ini nto tsí da kainu du've ña'a sán ne, un ntíí ntíí ña ntaínu ña, ntá tsi uun ña'a xña é nī'i ña doméni san. Xo'ō ne, kunu o da nté koo é ni'i ko doméni é ta'xi Xuva kō. 25 Da xōó ka ña'a, ña é kaínu dû've ne, ñá kāde ña nuu i é kāde dañu kúñu ñā. Kuān ó de ña é ni'i ña doméni é uun da'na tsi kaxntii. Ntá tsi xo'ō ne, ni'i ko doméni é xntii ntii dañu ntūvi. 26 Xu'ú ne, ñá te doto tsi kainu u. Da kaxe'e ú ne, ñá te kanaki'in ixu ú ti'ntí ko, 27 tsí kananto'ō ú kúñu kó vata koo é na vīi é ntio ko. Tsí te ē nañé'e u tuku ñá'a ne, ñá ntío ko é nakūnaa mií u kúñu ko.

10

Dā xe'é Pablu ítsi é ña kunuu iní ko sāntu e ntúvá'a nāa

1 Ntio ko é na nū'u ntó iní nto, ēní, nté ō íka ñata kō, ña intóo e ná'a, má viko mí xkāá nuu Xuva kō kídaā da ita ntí'xin ntíí ntíí ña nu Míni Kuē'é san. 2 Un ntíí ntíí ña itsi ntute sán ne, kudadii ña ni Muisee da ita ntí'xin ña mí rkāa nuu vikó san nī nú ntūte ka'nu san. 3 Un ntíí ntíí ña é'xi ña é xe'é Xuva kō. 4 Un ntíí ntíí ña xí'i dadii ña ntute é xe'é Xuva kō di. Dukuān ne, kivi ka'an o tsí xí'i ña ntute e kíi xuu é xe'é Xuva kō é ika ni'i ñā, é kāni tú'un é divī Cristu. 5 Ntá tsi dóo titín ña ne, ñá nī xkúntee iní Xuva ko vatā o dé ña ne, xí'i ña ne, íntōo xaa kúñu ñā mí ika ña ñuu itsí kān.

6 Kuan ō kúvi vata koo é ña kuntíkin ō é kīni kaa sán vatā o dé ñata kō. 7 Dukuān ne, ñá ku xkunúu ini nto santu e ntúvá'a naa vatā o dé ña tsikan. Tsí uve na'a tú'un Xuva kō, kaka'an: “Íntōo ña'a san é ká'xi ña, é kō'o ña. Kidáā ne, nákuntañī ña vata koo é vīi ñá dodíní nu sántu ña”, ka'an. 8 Ñá ku ntuku ō é vīi o é kini kaa ni ñadī'í san vatā o dé ña kídaā. Oko unī míil ña'a ña xí'i ña é da uun tsi ntuvi, tsí kuan ō

dé ña. ⁹ Ñá ku ito ntēé nto Xuva ko vatā o dé ña, iō ña, tsí xi'i ña da tñn koó san ña. ¹⁰ Ñá ku kā'an nto kuétsi Xuva ko vatā o dé ña tsikan, tsí táxnuu Xuva ko ūun ánjē e é'ni ña'a san.

¹¹ Kuvi un ntí'i sá'á vata koo é kīni o. Nteé na'a sá'a vata koo é kūtú've ko, xo'ō é ntoo o é ña na'á ka dá ntí'i ñuxiví sa. ¹² Dukuān ne, xoo ñá'a e dóo kúka'xi nuu ña, kuiní ña ne, na kōto vá'a ña vata koo é ña kó'xo nteē ña núu i é kīni kaa. ¹³ Nuui é ntánto'o kō né, ña'á tsi nuu i é ntánto'o un ntí'í ntí'í ña'a, ntá tsi ña'á nto ne, ña'a Xuva ko ntō. Dukuān né, ña tá'xi ña é nto'o nto nuu i é ña kutíi nto. Ntá tsi te vē'xi nuu i é nto'o nto ne, ta'xi ña itsi é ntíi nto vata koo é kūtíi nto.

¹⁴ Dukuān é kāká'án u ni ntō, tsi dóo kakuinimá ko nto. Ñá kū xkunúu ini kue'en nto santu e ntúvá'a nāá san. ¹⁵ Kaka'án u ni nto vatā ó kaka'án u ni ñā'a dóo kiní í san. Kini nto un ntí'í ntí'í é kāká'án u ni ntō ne, ká'an nto te vā'á, o tē ña vá'a. ¹⁶ Da ntá'xi'i o ntute tinti'o é kúviko san, da kanakué'e o sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña i ne, kani tú'un tsí uun tsi kúñū kúvi o nī Cristu e éti ña niñi ña kuēnta iña ko. Dā ntákatsin ña'á o tañú'ū sán ne, kani tú'un tsí uun tsi kúvi o nī Cristu, tsí xe'é ña kúñū ña kuēnta iña ko. ¹⁷ Kuān te dóo títín ō ne, uun tsi tañú'ū ntaé'xi o un ntí'í ntí'í ō. Dukuān né, uun tsi kúñū kúvi o ni tā'an ko.

¹⁸ Koto nto nté o de ña Israeé san. Tsí ntaé'xi ña kúñū kīti ntáxe'e ña'a sán doméni nta'a Xuva kō nú nāa ñá ne, ña'á tsi o ntánañe'e ña é uun tsi kúñū kúvi ña ni Xuva kō. ¹⁹ ;Neé ntu kani tú'un é kāká'án u? Ñá te kaká'án u te Xuva ntí'xe ko sántú san; ntē ña te kaka'án u te ña'á ka nuu á'vi kúñū san é da nēé ka kúñū é kuān o ódo nu sántú san. ²⁰ Sá'á é ncho ka'án u: Da nēé ka nuu i é káxe'e ña'a san nu sántu ñá ne, ñá te iña Xuva ntí'xe kō, tsí nta'a é ña vá'á

san kaxé'e ña. Ñá ntio ko é kini nūu nto iña é ña vá'ā san. ²¹ Ña kúvi vii o úvi nuu i é uun ito tsi. Te iña Xuva ko kaxi'i o ne, ña kúvi ko'o o nī é ña vá'ā sán di. Ntē ña kuvi ká'xi o nī é ña vá'ā sán te iña Xuva ko kae'xi o. ²² ¿Vá da ntio ntu kō é kukuĩnú Xuva ko kō? ¿Vá dii ka ntu iō ntii kō é ðivi ñā?

Nantuku o é vā'á iña ta'an ko ñá nguĩ san

²³ Ió ña'a xkoó ka'an ña: “Ña te neé kuvi tē nee iñá ncho vii o”, xkoó ka'an ña. Vá'ā ó, ntá tsi ñá te un ntíí ntī é vā'a nti'xe iña ko. “Kuvi vii o un ntíí ntī”, xkoó ka'an ña, ntá tsi ña te un ntí'í é kaidiá'vi é xntii o ta'an kō é kutú've ña iña Xuva ko. ²⁴ Ñá tē é vā'á mii tsi kō nantúku o, tsí nantuku o é vā'á ta'an ko ñá nguĩ sán di.

²⁵ Kuvi ka'xi ntó da neé ka kúñū e ntádiko ña nuu â'ví i ne, ñá ku tsixe'e ntō mí vē'xi, vata koo é ña té neé kadā kuení nto. ²⁶ Tsí ñuxiví sa ni un ntí'í nūu i é iō i'a ne, iña Xuva ko kúvi.

²⁷ Te ūún ña'a, ña é ña kákuinti'xe i san, kaka'an ña é kíká'xi nto ni ñā ne, tē xkúntee iní nto ne, kue'ēn nto. Ka'xi ntó un ntí'í é ta'xī ña. Ñá ku tsixe'e ntō mí vē'xi, vata koo é ña kini koo kadá kuení nto. ²⁸ Ntá tsi te ká'an uun ña'a: “Kūñú sá'á ne, ðiví é intéku nu sántú san”, koo ka'an ñá ne, ñá ku ká'xi nto, vata koo é ña kini koo kadá kuení ña iña nto. ²⁹ Ñá tē é kadā kuení nto é kāka'án u, tsí é kadē kuení ña é ña kákuinti'xe i san.

Ntá tsi iō ntó ne, kadā kuení nto: “¿Nté kui ña kuvi vii u da neé ka é ntio ko é kuétsí ña'a san? ³⁰ Te nakuē'e u sintiá'vi nta'a Xuva ko ði'na dá kae'xi ú ne, ¿nté ntu koo ka'an ntée ña'a sán ko tsí kae'xi u nuu i e nakue'e ú sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña i?”, koo ka'an nto. ³¹ Ntá tsi te ká'xi ntó, te kō'o ntó, o nee ntí'í ntí'í é vii ntó ne, kuvi vii nto te é vā'á iña Xuva ko. ³² Ñá ku nañē'e nto é kīni kaa ña Israee, ni

ña e ña te ña Israee, nté ñā'a, ña ntákuinti'xe i Xúva kō di. ³³ Vata tsī ó de u. Tsí xu'ú ne, un nti'í é kāde ú ne, kuédadii tsi káde ú ni ña nguii san. Nã te é vā'á mii ko kanantukū u, tsí é vā'á ña nguii sán di, vata koo é na nākáku ña nta'a Xuva kō.

11

¹ Kuntikin ntó ko vatā ó kantikín u Cristu.

Nté koo vii ñadī'í ini ukún kān

² Dōo vā'a kuiní ko ni ntō, tsí ntánaka'an ntō kó ne, ntáde ntaa nto vata ō ka'án u ni ntō kídaā. ³ Ntá tsi ntio ko é kūtuni nto tsí Cristu é odo núu ña iña ko xo'o é tīí ō. Ntāíí san ne, odo nuū ñá iña ñadi'í ña vatā ó odo núu Xuva ko iñá Cristu. ⁴ Te katāvi núu dikí ñatīí san dá kāka'an ntā'ví ña nī dá kanañē'e ña tú'un Xuva kō ne, dōo doka'an, tsí ña kaiko ñu'u ña ña odo núu iña ña. ⁵ Ntá tsi ñadī'í san ne, tē ña davi núu ña dikí ña dá kāka'an ntā'ví ña nī dá kāka'an ña tú'un Xuva kō ne, ñá kaiko ñu'u ña ña odo núu iña ñá di. Dadii tsī ó te ni dēte ña dikí ña. ⁶ Tē ña dá'vi nuu ñadī'í san dikí ñá ne, dií ka vā'á ó é na detē ña. Ntá tsi tē dōo doka'an é detē ñá dikí ñá, o te kūntií kue'en dikí ñá ne, na dā'ví nuu ña dikí ña. ⁷ Ntá tsi ñatīí san ne, ñá vā'á o te dā'ví nuu ña dikí ña, tsí naa Xuva kó ntoo ña. Kanañē'e ñá tsi dōo ka'nu Xuva kō né, kanañē'e ñadī'í san tsi dōo ka'nu ñatīí san di. ⁸ Tsí ñatīí san ne, ñá te kúñu ñadī'í ni kūvi ña, tsí ñadī'í san é xkintika ñatīí san kúvi ña. ⁹ Ntē ña ni de vā'a Xuva ko ñatīí san é kūvi ña iña ñadi'í san, tsí ñadī'í san é kūvi ña iña ñatīí san. ¹⁰ Dukuān é kántio é kutāvi núu dikí ñadī'í san, vata koo é dito é kaiko ñu'u ña ñatīí san. Kuenta iña ánjē sán di. ¹¹ Ntá tsi ñatīí, ña kantikin Xuva kō ne, kantio ña ñadī'í san ne, kuan tsi kaa ñadī'í, ña kantikin Xuva kō dí, kantio ña ñatīí. ¹² Tsí vata ō ve'xí ñadī'í san

xkintika ñatíí san ne, ñatíí san ne, ñadíí kanakāku ña ña. Ntá tsi ntuvi ña vé'xi ña nta'a Xuva kō.

¹³ Divi ntō ka'an ntó te vā'á o, o tē ña vā'a o é kā'an ntā'ví ñadíí san é ña kutavi núu dikí ña. ¹⁴ Ntákutuni mí kó tsi dóo doka'an é koo nani idi ñatíí san. ¹⁵ Ntá tsi tē dóo nani idi ñadíí san ne, dóo vā'a kaa. Tsí xē'é Xuva ko idi ña é kutāvi núu dikí ña. ¹⁶ Ntá tsi tē xoó ncho tiin núu i nuu i sá'a ne, xo'o ne, ñá kuān xkoó ini o; nté da xōó ka ña ntákuinti'xe i Xuva kō ñá kuān xkoó ini ña.

E ña té kuedad# tsi ntaé'xi ña da ntánataká nuu ña

¹⁷ Nuu i é ncho ka'án u ni ntō ne, ña xkúntee iní ko vatā ó de nto da ntánataká nuu nto, tsí da ntáde kini nto ni tā'an nto naa i é vii nto é vā'a. ¹⁸ É kui uun itó ne, téku ko ne, da ntánataká nuu nto é kunuu inī ntó Xuva kō ne, ña té uun tsi nima nto, tsí da ntaé'nte dava tá'an nto. Ne, un síin kakuinti'xe ko sá'a. ¹⁹ Á te kántio é kīi nteé xio ta'an nto vata koo é kūtuni xoo é ntántikin ntí'xe i Cristu. ²⁰ Dukuān ne, da ntánataká nuu nto é ka'xī ntó tañú'u nī é kō'o nto ntute tinti'ó san é naka'an nto Xuva kō ne, ñá tē nuu é ntaā í ntáde nto. ²¹ Tsí ña te kuedad# tsi ntaé'xi nto, tsí iō ntó ne, di'na nto kaintóo nto é ka'xi nto, da ñi iō ta'an nto ntoo ntite ña. Uun ña kakákin ña da ñi iō ñá ne, da ntáde kí'vi ñá. ²² ¿Vá ña tuvi ntu ví'i nto mí kā'xi nto ni mí kō'o nto? ¿Nté kui ntánantii ni'ni ntu nto xúkun Xuva kō ne, kaxé'e nto doka'an iña ta'an nto, ña é ña te neé iō iña i? ¿Nté koo ka'án u ni ntō ve? ¿Vá kā'án ntu u tsi dóo vā'á ó de nto? ¡Ñá'á ni san!

Da ntaé'xi o kúñu Xuva kō

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

²³ Ta'xi Xuva ko tū'ún ña é kā'án u ni ntō ne, divi é nañé'e ú nto: divi tsi niñú di'na dá diko ña Jesúsú ne, kídaā kí'i Jesuu táñú'u san. ²⁴ Dā kúvi nakué'e

ña sintiá'vi nta'a Xuva kō né, ē'nté dava ña tañú'ū sán ne, dá kakā'an ña: “Ki'i nto, dá ká'xi nto. Sá'ā ne, kúnū ko é kuē'é u kuenta iña nto. Kuān koo vií nto sá'ā é nanū'u ntó iní nto ko”, ka'an ña. ²⁵ Dā kúvi é'xi ña ne, kuan tsi ō kí'i ña e'xín san dí ne, dá kakā'an ña: “E'xin sá'a ne, niñí ko é kuē'é u kuenta iña nto, kuenta iña tú'un xēé san e tá'xi Xuva ko xū'u ña. Vata dá ko'o nto sá'a ne, nanū'u ntó iní nto ko”, ka'an Jéssuu. ²⁶ Dukuān ne, vata dá ntaé'xi ntó tañú'ū sa'á ni vāta dá ntáxi'i nto ntute tinti'ó san ne, ntánañe'e nto tsí xi'i Jéssuu kuénta iña ko. Kuān tsi koo vií nto un tsi da nté nainu xtúku ña.

Nté koo ka'xi o kúñu Xuva kō

²⁷ Da xōo ka ña'a, ña é dotō tsi ka'xi tañú'ū sán ni ña é doto tsi ko'o ntute tinti'ó san ne, kaka'an Xúva kō tsi iō kuétsi ña, tsí ña kaíko ñu'u ña kúñu Xuva kō, nté niñi ñá di. ²⁸ Dukuān ne, é un é un o na kadā kuení ko nté iō nima kó, te vā'á o ni Xuva kō ne, kidáā ne, kuví ka'xi o tañú'ū sán ne, ko'o o ntúte tinti'ó san di. ²⁹ Tsí ña'a, ña é ña vá'ā o tuvi ni Xuva kō ne, te ká'xi ñá tañú'ū sán, te kō'o ña ntute tinti'ó san dí ne, kantuku mii ña é ntō'o ña, tsí ña kaíko ñu'u ña kúñu Xuva kō. ³⁰ Dukuān né, dōó titín nto ntánchokuví nto ne, ntáxio vita nto. Iō ntó ne, e xí'i ntō di. ³¹ Ntá tsi te mii o kōto vá'a o nimá kō nté o kaika ni Xuva kō ne, ña túvi nté koo nanto'o ña kō. ³² Ntá tsi dá iō kuétsi ko ne, kata'xi Xuva ko é nto'o kō vevii vata koo é ña ta'xi ña é nto'o ko ntii dañu ntūvi. ³³ Dukuān né, ení ko, dá ntánataká nuu nto é ká'xi ntó ne, kuntétu tá'an nto vata koo é dādñi tsi ka'xí nto. ³⁴ Tē xoo dóo kakakin i ne, nā kínaká'xi ña nú vi'i ña kán, vata koo é ña nanto'o Xuva ko nto é vatā ó de nto da ntánataká nuu nto. Te iō ka é ncho tsixe'e ntō kó ne, ka'án u te vē'xí xtuku ú é koto ni'ni ú nto.

12

É káta'xi Espíritū Sántū

¹ Ntio ko é kūtuni vá'a nto, ēní, kuenta iña i é káta'xi Espíritū Sántū san ko.

² Ini nto tsi kídaā, dá vāta kuintí'xe nto Xuva kō ne, da vá'a xnto é kanañē'e ñá'a san nto é kunuu inī ntó santu ña é ña kaká'an. ³ Dukuān ne, kaka'án u ni ntō tsí xoo é kāka'an kīni i iña Jésuú ne, ña túvi Ēspíritū Sántū nuu nima i. Ntē ña xoxó kuvi ka'an i é Jesuú ne, ña ñā e Tó'o nti'xe ko, tē ña te kuénta iña Espíritū Sántū san é kāka'an ña.

⁴ Dōó ki'in nuū i é kūvi ni'i ña'a é viī ña, ntá tsi uun tsi Espíritū Sántū, ña katsi'i. ⁵ Dōó ki'in nuū í io nté koo xntii ō, ntá tsi uun tsi Xuva ko, ña é ūve ntee ko. ⁶ Dōó ki'in nuū i é viī ó ne, ntá tsi uun tsi Xuva ko, ña é kata'xi un nti'í é viī ó xe un xé un ō. ⁷ Xe un xé un ō díto é nuu Espíritū Sántū sán nima ko é vā'á ko un nti'í nti'í o. ⁸ Iō ñá ne, kani'i ña e dōo ini ña nté koo ta'xi ña ko ĩtsi. Iō ñá ne, kani'i ña e dōo ki'in inī ña nté koo ka'an ña. Ntá tsi ntuvi ñá sá'á ne, ní'i ña é kūvi vií ña uun tsi nta'a Espíritū Sántū. ⁹ Iō ñá ne, kani'i ña e dōo kuntee inī ñá Xuva kō. Iō ñá ne, kani'i ña é kūvi ntavá'a ña ña nchokuvi. ¹⁰ Iō ñá ne, kani'i ña é kūvi vii ña nuu i e dōo na'nu. Iō ñá ne, kani'i ña é kūvi ka'an ñá naa Xuva ko. Iō ñá ne, kani'i ña é kūvi kiní ña nee é vē'xí nta'a Espiritu Xuva ko ō nee é vē'xí nta'a é ña vá'ā. Iō ñá ne, kani'i ña é kūvi ka'an ña tuku tú'ūn é ña te tú'un mii ñā. Iō ñá ñi ne, kani'i ña é kūvi ka'an ña neé kani tú'un tú'ūn xoó kaka'an i. ¹¹ Ntá tsi un nti'í nti'í nuu i sá'a vē'xi uun tsi nta'a Espíritū, ña ña Espiritu mii Xuva kō. ña ña kata'xi ña kō, xe un xé un ō, neé nti'í nti'í nuu i é vā'a vata kaa é ntio ña.

Un ntɨ ntɨ ó ne, uun tsi kúñũ kúvi ɔ

12 Kúñú kō né, kuān te dóo titín ta'vi i iō ne, uun tsi kúñũ kúvi. Kuān tsi kaa kúñũ Cristú di. 13 Dā itsi ntute o kuēnta ña Espíritū Sántū sán ne, uun tsi ntúvi o ni tā'an ko, ña ntákuinti'xe i san. Kuān te ñá Israeé o, kuān te tuku tátá kō né, o kuān te io tó'o ko, ɔ ña tuvi tó'o kō, ntá tsi úun tsi Ēspíritū Sántū san núu ña nima ko, un ntí'i ɔ.

14 Kúñú ko ne, ña té uun tá'vi tsi ni kúvi, tsi dóo titín ta'vi i. 15 Tē di dɨ'ín kō san ká'an: “Xu'ú ne, ñá te nta'a ni kúvi u; dukuān ne, ñá kaduku ntée u kúñũ san”, koo ka'án ne, ñá tē nee va'a é kuān ó kaka'án ne, ña kaka'án ka i kúñũ san. 16 Tē dí tutun ko ká'an: “Xu'ú ne, ñá te ntūxnúu ni kúvi u; dukuān ne, ñá kadūku ntée u kúñũ san”, koo ka'án ne, ñá tē ne vá'a é kuān ó kaka'án ne, ña kaka'án ka i kúñũ san. 17 Tē dí da kanɨ ɔ kúvi o ntūxnúu ne, ¿nté ntu koo tekú ko? Tē dí da kanɨ ɔ kúvi o tūtún ne, ¿nté ntu koo ta'ni o? 18 Ntá tsi tsúve Xuva ko ta'vī kúñũ kō mí e ntío ña. 19 Tē dí un ntí'ɨ é uun tsi nuu i kúvi ɔ ne, ¿nté ntū ó kúñũ kō? 20 Ntá tsi kuān te titín ta'vi i ne, uun tsi kúñũ kúvi.

21 Ña kúvi ká'an ntúxnúu kō sán ni ntā'a ko: “Ña ntío kó o”, koo ka'an. Nté dɨki kó ña kuvi ká'an ni dɨ'ín kō: “Ñá ntío kó o”, koo ka'an. 22 Uun nuu i é ña té nee nuu á'vi, kuiní kō né, divī e dií ka kantio. 23 Mí'í e dií ka ña nuu á'vi kúñũ kō, kuiní kō ne, dií ka katavi núu doo vá'a. Mí'í e dií ka kakuka'an nuú kō é kɨni ña'a sán ne, dií ka kadē kuení ko é kutávi nuu vá'a, 24 ntá tsi mí'í e dií ka vá'a ito ne, ñá kantio é kuān koo kutavi núu. Kuān o de vá'a Xuva kō kúñũ kō, vata koo é dií ka víi o kuēnta nuu i e dií ka ña nuu á'vi, kuiní ko. 25 Dukuān ne, ñá nāa núu ta'vī kúñũ kō san, tsí e un é un ta'vī kúñũ kō sán ne, da mií é ntio i ta'an i. 26 Te uun ta'vī kúñũ

ko kãnto'lo i ne, dá kan̄ kúñu ko ntō'lo i di. Tē xoó ntavá'a i uun ta'vī kúñū sán ne, kan̄ d̄ni í di.

²⁷ Vi'a vé ne, xo'ō ne, ntáduku ntée o Crīstu. Kuvi ka'an o tsi kúñu ñā kúvi ō xe un xé un ō. ²⁸ Dukuān é da io ió tsi tsiñu é vii ó iña Xuva ko ini ukún san: é kui ūun ne, pustru ña; é kui ūví ne, ña ntáka'an naa Xúva kō; é kui ūní ne, ña ntánañē'e; dá vē'xí xku ña ntáde nuu i e dóo na'nu, nī ña ntántavá'a ña nchokuví ne, nī ña ntáxntii, nī ña ntádē kú'vé, nī ña ntáni'i é kúvi ka'an ña tuku tú'ūn e ñā ini ña. ²⁹ Nã te ūn ntíí ntíí o é pustru o ne, ñã te ūn ntíí ntíí o é kúvi ka'an ó naa Xuva ko. Nã te ūn ntíí ntíí o é kuyi nañē'e ó, ntē ña te un ntí'í o kúvi vii o nūu i e dóo na'nu. ³⁰ Nã te un ntí'í o kúvi ntavá'a o ña nchokuví san. ¿Vá un ntíí ntíí xntu ó kuyi ka'an ó tuku tú'ūn é ña íni o? Nã te un ntí'í ō kuyi ntada ntaa o neé kaní tú'un e ntáka'an ña. ³¹ Ntá tsi un ntíí ntíí ntó nantuku nto kan̄ nima ntó nēe e dií ka va'a. Ntá tsi ví'a vé ne, nañē'e ú nto uun itsi e dií ka vá'a o.

13

Nee iña é kuñima ko

¹ Kuān te kuyi ka'an u da nēe ka tú'ūn é ntáka'an ñã'a, un tsi nte tú'ūn é ntáka'an ánjē sán ne, ntá tsi tē ña kakuinimá ko ne, vata kaa uun kaa é kãnaduku ntée tatsin kaa ú, o vāta kaa stañu é kãka'ñí kaa u. ² Te nī'í ko é kã'án u naa Xuva kó ne, te íní u un ntíí ntíí nuu i é mii tsi Xuva ko íni ñã ne, te íní u un ntíí ntíí é íni ñã'a sán ne, te íní u ka'an u nī xūku san é na kī'in íkan ne, na kī'xi i'a ne, ntá tsi tē ña kakuinimá ko ne, ñã vādá kaidiá'vi ko. ³ Te kuē'é u un ntíí ntíí iñã ko ña nta'ví san, o te kuē'é u kúñu ko é kã'mi ñã'a sán ne, ntá tsi tē ña kakuinimá ko ne, ñã vādá kaidiá'vi ko.

⁴ É kuñima kó ne, é na kūtíi o ni ta'an kō ne, e dóo vá'a koo vii o ni ñā. Ñá kune'ū iní ko ni ñā; ña kada ka'nu ña'a ō; ntē ña kadá kuení ko te dií ka va'á ña'a ō. ⁵ Ñá kadā xení o ni ta'an kō; ñá te é vā'á mii ko nantuku ō; ñá kudiīn o ni ta'an kó; ntē ña xntekú ō nima ko tē neé vií ña ni kō. ⁶ Ña te da dínī kó te xoo kó'xo nteē i, tsí e dínī kó ne, nee é nuu é ntaā i. ⁷ É kuñima kó ne, é kada ka'nū iní ntí'i ō. Kuinti'xe ntí'i kō dí. Un ntí ntí kuntétu ō ne, kutíi ntí'i kutíi ntí'i kō.

⁸ Xée ntūvi é ña ka'án ka ña'a san naa Xuva ko nee é vē'xí kuvi. Xée ntūvi é ña ka'án ka ña'a tuku tú'ūn é ña te tú'un mii ñā. Xée ntūvi é ntoko ñū'u é kiní ñá'a san. Ntá tsi é kuinīma kó ne, ña ntí'í. ⁹ Vevíi ne, un síin tsi iní o ne, un síin tsi kuvi ka'an o nee é vē'xí kuvi dí, ¹⁰ ntá tsi xee ntūvi é kiní o nee é nuu é ntaā í ne, kídaā né, ntí'í é un síin tsi iní ō. ¹¹ Dā kulú'ntí ú ne, kaka'án u vatā ó kaka'an i'xa lu'nti. Kakutuní ko ne, kadē kuení ko vatā ó de i'xa lu'ntí san dí. Ntá tsi dā kúka'nu ú ne, xtuví mii ú é idé u vatā ó de i'xa lu'ntí san. ¹² Vevíi ne, ñá kañí va'a o, tsí vata te speju déntu kaito nuu ō; ntá tsi kídaā ne, kiní va'ā o. Vevíi ne, un síin tsi iní u. Ntá tsi te kúvi vé ne, kiní vā'á u, vatā ó iní Xúva kō ko.

¹³ Ví'a ve ne, úni nūu i é ña ntí'i: é kuinti'xe kō, é kuntetu ō, nī é kuinīma kó ta'an kō. Ntá tsi é dií ka ka'nu ne, é kuinīma kó ta'an kō.

14

Dá kakā'an o tuku tú'ūn é ña íni o

¹ Kanī nima ntó kuinīma ntó ta'an nto ne, ntá tsi nantuku nto nēe nuu i e tá'xi Xuva kō ne, dií dií ka é ká'an ntó naa ña. ² Tsí xoo é nī'i i é ká'an tuku tú'ūn é ñá iní ne, ña te ñá'a kaka'an ni'i ña, tsí Xuva ko káka'an ni'i ña. Xoxó kañe'e ñiki i tú'ūn é xe'é

Espíritū Sántū san é kā'an ña. ³ Ntá tsi xoo é nī'i i é kā'án naa Xuva kó ne, kaka'án ni ñā'a san vata koo é dií ka kuka'xi nuu ña, vata koo é tsi'í ntii ña ñā ne, vata koo é nāxnuu ka'nu ña nima ñá di. ⁴ Tē xoó ka'an i tú'ūn e ñá ini ña ne, dií ka kakuka'xi nuu mii ña. Ntá tsi xoo é kāka'an i naa Xuva ko ne, kaxntii ña un ntíí ntī ña ntákuinti'xe i san é kuka'xi nūu ña.

⁵ Ntio ko é nī'i nto un ntíí ntī nto é kūvi ka'an nto tuku tú'ūn é ña íni nto. Ntá tsi dií dií ka ntio ko te kuvi ka'an ntódo nto tú'un Xuva kō. Tsi dií ka kaidiá'vi é kā'an ó tú'un Xuva ko nāa i é kā'an ó tuku tú'un, tē xoxó ña ntada ntaa tú'ūn é kāka'an ó san, vata koo é kadiá'vi iña un ntíí ntī ña ntákuinti'xe i san. ⁶ Dukuān ne, ení, tē xu'ú kixkoto ní'ni ú nto ne, te kā'án u tú'ūn é ña íni ú ne, ¿mí'i ntu kaxntīi ú nto? Ntá tsi kuvi xntii ú nto te kā'án u neé ta'xi Xuva ko é kūtuní ko, o neé ini u é nuu é ntaā í, o tú'un é ta'xi Xuva kō é kā'án u ni nto, o nūu i é nañē'e ú nto.

⁷ Un tsi nte strúmentu é kanakueku o ne, vata kaa choó san ne, o vata kaa kiñú'u san é ña kantíto, ntá tsi tē ña vá'a koo nakueku o ne, ña díto neé kaeku. ⁸ Tē ña vá'a koo nakuēku o trunpetá san é kākana ña sntadun san é kī'in ñá du'xēn ne, ¿xoó ntu koo tú've i é kī'in í du'xēn? ⁹ Kuan tsī o kúvi ni ntō di. Te kā'an ntó ni ñā'a tú'un ntō é ña kañé'e dikí ñá ne, ¿nté ntu koo tekú ña é kāka'an nto? ¡Vata kaa ña kaka'an ni'i tátsín san ntáa nto! ¹⁰ Ñá te nté kaa tú'un iō da mí'í ká ñuu ñuxiví a ne, un ntíí ntī dōo vá'a tsi kuvi kī'in dikí ña é kāka'an. ¹¹ Ntá tsi tē ña káñe'e dikí ko tú'ūn é ntáka'an tuku ña'a ne, díto é xio ñuu ña kuenta iña ko ne, xo'o né, xio ñuú ko kuēnta iña ñá di. ¹² Dukuān ne, te dōo ncho ni'i nto nuu i é káta'xi Espíritū Sántū sán ne, nantuku ntō neé nuu i é dií ka kaidiá'vi i é kuka'xi nūu un ntíí

ntĩ ña ntákuinti'xe i san.

¹³ Tē xoó kaka'an í tuku tú'ün né, na kākan ñá nta'a Xuva ko, na ta'xĩ ña é kũvi ntada ntaa ñá neé kani tú'un. ¹⁴ Tsí te kaka'an ntá'ví u tú'ün e ñá ini ú ne, nimá ko kaka'an ntá'vi, ntá tsi ñá tē neé kañe'e díki ko. ¹⁵ ¿Neé ntu vii ú ve? Ka'an ntá'ví u ni nĩmá ko ne, ka'an ntá'ví u ni díki kó di. Kata ú ni nĩmá ko ne, kata ú ni díki kó di. ¹⁶ Tsí te da mii tsi nĩma nto kanuu iní nto Xuva kō ne, ¿nté koo ka'an ntá'ví ña é ñá ini san ni ntō dadĩ dá kanakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva ko, tē ña katéku ña nee iñá kaka'an nto? ¹⁷ Kuān te dóo vá'ā ó kaka'an ntá'ví nto dá kanakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva kō ne, ña kaidiá'vi é kuka'xi nuu ta'an nto nta'a Xuva kō. ¹⁸ Xu'ú ne, kanakué'e ú sintiá'vi nta'a Xuva kō tsí dií ka kaka'án u tuku tú'ün é ña ini u é un ntĩ ntĩ nto. ¹⁹ Ntá tsi dá tūví u ni ñá ntákuinti'xe i sán ne, dií ka vá'ā ó kuān te úvi uni xú'u ka'án u é kĩni ña'a san vata koo é dií ka kutú've ña, naa i é ka'án u u'xi mĩl tú'ün é ña kí'in díki ña.

²⁰ Ení, ñá ku dē kuení nto vatā ó kadē kuení i'xá san. Mii tsi kuēnta iña núu i é kĩni kaa ne, vii nto vatā ó de i'xá san é vata kutú've i é vii i é kĩni kaa. Ntá tsi kadā kuení nto vatā o ntádē kuení ñatā san. ²¹ Lei Xúva kō ne, uve na'a, kaka'an: “E tuku tú'ün ka'án u ni ña ñūu sá'a, ne, ña vé'xi xio ñuú ka'an ñá ni ña nāá ko, ntá tsi nte da'a sá kuān koo ka'án u ne, ña téku ña, ka'an Xúva kō”, ka'an. ²² Dukuān ne, é kā'an ó tuku tú'ün é ña ini ó ne, vata koo é kĩni ña'a, ña é ña kákuinti'xe i ne, ñá te ña ntákuinti'xe i san. Ntá tsi te kā'an o tú'ün é tā'xi Xuva ko ne, vata koo é kĩni ña ntákuinti'xe i san ne, ñá te ña é ña ntákuinti'xe i. ²³ Da ntánatāká nuu un ntĩ ntĩ ña ntákuinti'xe i sán ne, é un é un ña ntáka'an ña tuku tú'ün é ña ini ña ne, kidáā ne, te xēe ña'a, ña é ñá ini nuu i sá'a, o ña'a, ña é vata kuinti'xe i ne,

¿vá ña ka'an ntú ña te ntákuluku nto? ²⁴ Ntá tsi te ūn ntíí ntíí ntó ka'an nto tú'ūn e tá'xi Xuva kō né, te xēe ñá'a, ña é ñá ini nuu i sá'a ne, o te xēe uun ña'a, ña é vata kuintí'xe i ne, koto ña neé ña'a ña ne, kūtuni ña tsí iō kuétsi ña kuēnta iña tú'ūn va'a é ntáka'an nto san. ²⁵ Kutuni ña nee é ñu'u xū'u nima ña ne, nakunch'ítí ña nuu Xuva ko ne, kunuu ini ñá ña. Kutuni ña tsí nuu mé'ñu nti'xe Xuva ko ntō.

Vii nto vata xkoó ini nto, ntá tsi na kuiñi ūkun

²⁶ Vi'a ve né, ení, dā ntánataká nuu nto ne, iō ntó ne, kuvi kata nto; iō ntó ne, kuvi nakuā'a nto ña'a san; iō ntó ne, kuvi ka'an nto tú'ūn e tá'xi Xuva kō é kūtuni nto; iō ntó ne, kuvi ka'an nto tuku tú'ūn é ña ini nto; iō ntó ne, kuvi ka'an nto neé kani tú'un tú'un ñā. Kuān koo vii nto vata koo é díí ka kuka'xi nuu nto ni Xuva kō, un ntíí ntíí nto. ²⁷ Tē xoó ncho ka'an í tuku tú'ūn é ña ini í ne, na kā'an úvi uni ñá'a, ntá tsi kui kui uun ña na kā'an ña. Kidāā né, kuntítsí uun ña é ntāda ntaa neé kani tú'un tú'ūn é kāka'an ña. ²⁸ Ntá tsi tē xoxo nté uun ña é ntada ntaa neé kani tú'un sá'a ne, díí ka vá'a o é ña ká'an kue'en ña tuku tú'ūn é ña ini ña da ntánataká nuu ña. Diin diin tsi na kā'an ntā'ví mii ña ni Xuva kō. ²⁹ Tē xoó ncho ka'an i tú'ūn é xe'é Xuva kō é kūtuni ñá ne, uvi úni tsi ña na kā'an ña. Na kīnī ña nguii sán ne, na kā'an ñá te nuu é ntaā i é kāka'an ña. ³⁰ Ntá tsi tē xe'é Xuva ko tū'un é kā'an túku ña'a, ña tuvi íkān né, na tēe kádin ña é kāka'an dí'na san. ³¹ Kuvi ka'an nto, un ntíí ntíí nto e ní'i nto tú'ūn e tá'xi Xuva kō, ntá tsi kuentá uun xntō, vata koo é un ntíí ntíí nto kutú've nto ne, ntuka'nu ini nto. ³² Xoo é nī'i i tú'ūn é xe'é Xuva kō ne, kuvi kada kú've míi neé ura ká'an. ³³ Tsí ña ntio Xuva ko é kōo da vántiñi o kuntoo ō, tsí ntio ña é diin diin tsi kuntoo ō.

Vatā xkoó ini un ntí ntí ení kō, ña ntákuinti'xe i sán ne, ³⁴ ñadĩ'í san ne, diin diin tsi na kũntoo ña ini ukún kãn, tsí ña vá'ā ó te ka'an ña. Kantio é kuiko ñu'u ña vatā ó kaka'án lei Xúva kō. ³⁵ Tē neé ncho kutuni ñá ne, na tsixe'e ña xii ña tē neé ña nú vi'i ña kãn. Tsí ña vá'ā o é kã'an ñá ini ukún kãn.

³⁶ ¿Nté o ntu? ¿Vá nta'a ntú nto vé'xi tú'un Xuva kō kuan? Ntē ña te da míi xnto ni nĩ'i nto tú'un ñā. ³⁷ Xoo é kãka'an i tsí ni'i i tú'ũn é xe'é Xuva kō é kã'an náa ña ne, o tē dóo ini ña Xuva kō ne, na kĩni ñá tsi sá'ā é kakã'u ú iña ntó ne, uun e tá'xi Xuva kō é kãda ntaa o. ³⁸ Ntá tsi tē xoó ña'a ña káde ña kuenta tú'ũn sán ne, ña kú de nto ña kuentá di. ³⁹ Dukuãn ne, ení, kákan nto nta'a Xuva ko na tã'xi ña é kã'an ntó naa ña ne, ñá ku ē'nté nuu nto é na kã'an ñá'a san tuku tú'ũn é ña íni ña. ⁴⁰ Ntá tsi da neé ka é vii ntó ne, ñá ku dotō tsí vii nto ne, kuentá uun xnto ka'an ntó vatā ó ntio Xuva kō.

15

Dā ntóto Cristu

¹ Ení, ntio ko é na naka'an ntō tú'ũn va'á san é nañé'e ú nto kídaa nté koo nakáku o. Divi tú'un é kuinti'xe nto kídaa ne, kuan tsi ó ntákuinti'xe nto vevii di. ² Kuenta iña tú'ũn sa'á ne, nakáku nto, tē ña xtuyi mii nto tú'un vatā o ka'an ntódo ú ni ntō ne, tē ña te é ntaā i é kuinti'xe nto.

³ É kã'án u ni nto tū'un é dii ka nuu á'vi i é nĩ'í ko: é xi'í Cristu kuénta iña kó, vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō ne, ⁴ íntũ'xí ña, ntá tsi da kúvi uni ntúvi ne, ntōto ñá vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō. ⁵ Kídaa ne, iní Pedrú san ña ne, dā ku e vi'i ne, iní pustrú ña nguii san ñá di. ⁶ Rkontúví ne, ú'un siéntu ñá'a, ña ntákuinti'xe i san, íni ña ña é uun ito tsi. Iō ñá ntoo ká ña; iō ñá ne, e xí'i ñā. ⁷ Uun ká

tuku ntuví ne, iní Santiau ña; kidáā ne, un ntíí ntíí pustru ña ini ña ña di.

⁸ Dā ntíí ata í ne, iní u ñá di, xu'u é vata kaa uun i'xa é kākú xe'e kaa u. ⁹ Tsí xu'ú ne, díí ka dutsi u é un ntíí ntíí pustrú san ne, ntē ña nuu á'ví ko é kā'an ña'a san é pustrú u, tsí dóo dé xení u ni ñā ntákuinti'xe i Xuva kō kídaā. ¹⁰ Ntá tsi dóo vá'ā o dé Xuva ko nī ko dá nađama ñá ko vata koo é kūví u vata kaa ú sa vevii. Ná te dotō tsí ni été xaa u e dóo va'a e tá'xi ña ko, tsí xu'ú ne, díí ka kade tsiñu u é un ntíí ntíí ña nguiī san. Ntá tsi ña te da míí tsú kade tsiñu u, tsí Xuva ko nuu ña nimá ko ne, ña ñā kade ña tsiñu va'á san é kāde u. ¹¹ Ntá tsi ña té ini te xū'ú ne, o ña nguiī san ntáde ña tsiñu san, tsi ntánañē é ntí tú'un Xuva kō né, ña ñā e kuínti'xe nto.

Tē ntóto ña xi'i

¹² Ntá tsi tē ntáka'an ntódo ntí tsi ntóto Cristu dá xi'i ñá ne, ¿nté kui iō ntó ne, ntáka'an nto tsí ña ntántoto ñá xi'í san, kuan? ¹³ Tē dí ña ntántoto ñá xi'í san ne, Cristu ne, ña ni ntóto ña di. ¹⁴ Tē dí ña ni ntótó Cristu san ne, é ntaā í e ntáka'an ntódo ntí ne, e kuínti'xe nto ne, é ntaā í; ñá tē neé nuu á'vi. ¹⁵ Tē dí kuān ó ne, ntáde vetē ntí iña Xuva ko, tsí ntáka'an ntí é nantoto Xuva kó Cristu dá xi'i ña. Ntá tsi ¿nté ntu o nántoto ña ñá kuan, tē dí ña ni ntoto ñá xi'í san? ¹⁶ Tsí tē dí ña ni ntoto ñá xi'í san ne, nté Cristu ña ni ntoto ñá di. ¹⁷ Tē dí ña ni ntótó Cristu ne, é ntaā í e ntákuinti'xe nto ne, ña túvī xoó kada ka'nu iní i ni kuēsí nto. ¹⁸ Tē dí kuān ó ne, un ntíí ntíí ña xi'í, ña é kuínti'xe i Cristu dá xi'í ne, ña ni xēe ntá'a Xuva kō. ¹⁹ Tē dí da ntántito tsi o ñuxiví a e ntantétu o Cristu ne, díí ka nta'vi ide o é un ntíí ntíí ña'a san.

²⁰ Ntá tsi ñá te kuān ó kuvi, tsí é nuu é ntaā í ne, ntoto Cristu dá xi'i ña. Vata kaa kití vidin e kíí di'na ma é tatā kó kaa ña, tsí di'na ña ntóto ña é un ntí'í

ō. ²¹ Uun tsi ñatīí idé ña kuétsī é iō doxi'í san ne, uun xtuku tsi ñatīi ntóto ña vata koo é ntóto ña xi'í. ²² Vata ō ni'i ko é kuvi o é kuétsí Adaán ne, kuan ō ni'i kó ntuvi iña kó nta'a Cristu. ²³ Ntá tsi kuiñi ukūn ó ntoto o, vatā ó kaduku ntée o. Di'na Cristú odo núu ña ntóto ña. Kídaā ne, dá naīnu xtúku ña ne, ntoto un ntíí ntíí ña kaka'an í ña. ²⁴ Rkontúví ne, xée ntūvi é ntí'í ñuxiví san. Tē kúvi nantí'í Cristu é un ntí'í ña tsiñu na'nu i sán, nī ña ntádē kú'vé san, ni ūn ntíí ntíí ña'a, ña e dóo iō i é víi ne, da kidáā nakué'e ña da kanī mí kāde kú'vé ñá nta'a Xuva kō. ²⁵ Tsí Cristú ne, kantio é kadā kú'vé ka ña un tsi da nté kúvi víi ña ni ūn ntíí ntíí ña ntaínchu'vi ña. ²⁶ É ntíi ata i é kaínchu'vi ñá ne, ñá víi sán doxi'í san ne, nantí'í ña di. ²⁷ Tsí Xuva kō ne, xé'e ñá é kodo nuū Cristu é un ntíí ntíí nuu i. Ntá tsi é kākā'an o “un ntíí ntíí nuu í san” ne, ñá te kakā'an o te kodó nuu ña iña Xuva ko, tsí Xuva kō xe'é ña é kodo nuū ñá un ntíí ntíí nuu i. ²⁸ Tē kúvi idé I'xá Xuva ko nūu i sá'a ne, nakué'e ña é kadā kú'vé Uva ña iña ña. Dukuān né, da nēé ka nuu í ne, di'na ká Xuva kō.

²⁹ Tē ña kuan koo kúvi ne, ¿nté kui kuān xkoó ini kú ña iō ñá kuān é tuku ña'a kutsi ntute ña naa ñá xi'í san? Tē dí ña ni ntoto ñá xi'í san ne, ¿nté kui kuān xkoó de ntu ña kuan?

³⁰ ¿Nté koo ntu é da nuu da kuií tsi ña u'vi ni'i nti ntuvi iña ntí kuan? ³¹ Uten uten doko sá kanakí'í ña ntuvi iñá ko. Nuū é ntaā i. Nuū é ntaā í di tsi dóo diní ko kuenta iña nto, tsi ntákuinti'xe nto Tó'o ko Jesūcristu. ³² ¿Neé ntu tsiñu nāá u ni ñāñá san, vatā ó de ña ñuú Efesú san ne, tē dí ña ni ntoto ñá xi'í san? Díi ka vá'a ó na kō'o ka'xi o, tsí tevāā ne, kuví ō.

³³ Ñá ku dā vá'a nto é kanī nta'ví ña'a san nto. Tsí kúvi nti'xe vatā ó kaka'an ña'a: “Te kuve ta'an ō ña kini ntāa sán ne, xtuvī mii o é vā'a é ini o”, koo

ka'an ña. ³⁴ Na ntūtuni ntó ne, vii nto é vā'a. Ña kú de ká nto é kīni kaa san. Tsi iō ntó ne, ñá ĩni ntó Xuva kō. Kaka'án u sá'a vata koo é na kūka'an nuu nto.

¿Nté ntu o kantoto ñá xi'i?

³⁵ Á te iō ntó ne, kadā kuení nto: “¿Nté ntu koo ntoto ká ña xi'í san? ¿Nté ntu kaa kúñu ñá?” , koo ka'an nto. ³⁶ Ñá ku tsixe'e tūntu nto. Tsi tsíkĭn, kiti kaí'xi nto ne, ¿nté ntú koo kue'nu tē ña di'na té'u? ³⁷ Tsi é kaí'xi ō ne, é tūku kaa te kéne. Tsi da miĭ tsíkĭn dá i'xi nto, kuān té tsíkĭn trigú ne, o da nēé ka tsíkĭn. ³⁸ Ntá tsi Xuva kō ne, kaxé'e ña é un é un tsíkĭn sán xuku i ni kiti i vatā o é ntio ña. É un é un tsíkĭn sán ne, é un é un nuu i di. ³⁹ Da nēé ka nuu kúñu sán di ne, ñá te úun tsi nuū i kúvi. Tsi uun tsi nuu i e kúvi kúñu ñá'a sán ne, é tūku ntáa kúñu kĭti san ne, é tūku ntáa kúñu láa sán. Kúñú tsákā sán di ne, é tūku ntáa. ⁴⁰ Kuan tsī o kúñu é iō e dukún kán di, tsí ña te dadĭ ntáa kúñu é iō ñuxiví a. Ntá tsi ntuvi kúñu sán ne, dōo vá'a ntáa. Ntá tsi e túku ntáa kúñu é iō e dukún kán é kúñu é iō ñuxiví a. ⁴¹ Ngāntí san ne, dōo va'á ntuve i ne, dōo va'á ntuve xoó san di, ni xntĭví san di, kuān te e túku e túku ntáa. Xntĭví san ne, e túku e túku ntáa é un é un di. ⁴² Kuan tsī koo kuvi te ntóto ña'a, ña é xi'í san di. Kúñu e kaí'xi ō ne, kate'u, ntá tsi kúñu é ntóto ne, nté uun ito ká ña kuvi. ⁴³ Kúñu e kaí'xi ō ne, ñá tē neé nuu á'vi, ntá tsi tē ntóto ne, dōo va'a. Vitā kue'en kúñu sán te i'xí ō, ntá tsi tē ntóto ne, dōo ntiĭ. ⁴⁴ Te i'xí ō ne, uun kúñu kúvi o, ntá tsi kúñu é ntoto ne, dadĭ nĭ kúñu Xuva kō. Vatā ó iō kúñu kō ñuxiví a ne, kuan kōo ni'i ko kúñu ko te kuē'en o ntá'a Xuva kō.

⁴⁵ Tū'ún Xuva kō ne, kaka'an: “Adaán, ñá kui ūún ne, ní'i ña ntūvi iña ña vata koo é kutuvī ñá

ñuxiví a”, ka'an. Ntá tsi Adaan, ña ntíi ata i kán ne, ní'i ña é kúvi ta'xi ña ntuvi iña ko é kuntoo o ni Xuva kō. ⁴⁶ Ntá tsi ña te kúñu kō é kuntoo o ni Xuva kō é ní'i ko di'na, tsí di'na kúñu kō é ntuvi nte'u. Da kidáa ní'i ko kuñu é kuntoo o ni Xuva kō. ⁴⁷ Ñatíi, ña kui ūun ne, nté'ū kúvi ña ne, kaduku ntée ña ñuxiví a. Ña kuvi ūví san ne, Tó'o ko ñā. E dúkūn kan vé'xi ña. ⁴⁸ Kūñú kō é ní'i o ñuxiví a ne, vata kaa kúñú ña kúvi nte'u kaa. Kúñu é ní'i ko e dukún kán ne, vata kaa kúñú ña e dukún kán kaa. ⁴⁹ Vata ō ntúvi ō ña kúvi nte'u ñuxiví a ne, kuan koo ntuvi ō ña tuví e dukún kán di.

⁵⁰ E ncho ka'án u ni nto, ēni: Nee é iña kúñu ni iña xiki kúvi ne, ña kúvi ní'i mí tuví Xuva kō. Tsí da neé ka é kate'ú ne, ña kúvi ní'i é kutúví ntii dañu ntúvi. ⁵¹ Kini nto ve tsí ntaa ú ni nto ūun nuu i é nté uun xoxo íni i: Ná te ūn ntíi ntíi ó kuvi ō, ntá tsi un ntíi ntíi ó nadáma kúñu kō. ⁵² Uun da'na nchuvii, vata koo kuvi é nakuéni o, te éku trunpetá san é ntii ata i. Tsí kueku trunpetá san ne, kidáa ntōto ñā xi'í san e nté uun ito ka ña kuví ña. Xo'ō é ntántoo ká ō ne, ura tsí i nadama kúñu kō di. ⁵³ Kantio é nādama kúñū é kate'ú san ní kúñū é ña katé'ú san. Kantio é nādama kúñū é kantí'i ní kúñū é kutúví ntii dañu ntúvi. ⁵⁴ Tē nādama kúñū é kate'ú ní é ña katé'ú ne, te nādama kúñū é kantí'i ní é ña kantí'i ne, kidáa ne, kuntaa é kākā'an tú'un Xuva kō: “Ñā kóō ká doxi'i, tsi kúvi idé Xuva ko níi”, ka'an. ⁵⁵ ¿Ñā nta'vín ntun, doxi'i? ¿Mí'i ntu é kúvi víin kan níi nti? ¿Mí'i ntu kuvi ntuku kuí'ín kan nti? ⁵⁶ Tsí kantuku kuí'i doxi'í san ko kuēnta iña kuétsi kō ne, kūtuni ko tsi íō kuetsí ko kuēnta iña leí san. ⁵⁷ Ntá tsi ntadiá'vi Xuva kō é káta'xi ña é kúvi víi o ni dóxi'í san nta'a Tó'o ko Jesūcristu. ⁵⁸ Dukuān né, ēní, kuntikín nto é ña ku xtuví mii ntō e ntákuinti'xe nto; ña ku díta

nto tūku itsi. Díí díí ka na kuka'xi nuu nto ni Xuva kō, tsí nto'ó ne, ini ntó tsi ña te é ntaā í e ntáde tsiñu nto ni Xuva kō.

16

Dómēni é ntánatakā ña iña ta'an ña

¹ Kuenta iñá domēni é ntánatakā nto iña ta'an ko, ña kuinti'xe i sán ne, kué'e nto vata ō nañé'e u ña ntákuinti'xe i ñuú Galacia. ² É kui uun ntūvi vité san ne, naki'i da'an ntō domēni, vata kaa e ní'i nto. Na kōo tú'vē nto vata koo é ña kantio é natakā ntó tē xee u. ³ Tē xee u ne, kada vá'a u tutu é kuni'i ña é nakaxnúu nto é kī'in ní'i ñá domēni iña ta'an ko, ñá ntoo ñuú Jerusaleen. ⁴ Te kántio é kī'in u ne, kī'in ú ni ña di.

Mí'ī nchó kī'in Pablu

⁵ Kikoto ní'ni ú nto te ĩta ntí'xin ú ñuú Macedonia, tsí itsi ikān kuita ntí'xin u. ⁶ Ná iní u te kuvi kutūví u ni nto, kuān te uun dá'na, o dā nté kuita ntí'xin ntuvi ví'xin san. Kidáā né, kuvi xntii ntō ko dá ñi kī'in u mí ntio é kī'in u. ⁷ Ña ntio ko é uun da'na tsi koto ní'ni ú nto, tsí kuān te nté kaa ntuvi kutuví u ni nto, te Xuva kō ntio ña. ⁸ Kuntētu ka ú i'a ñuú Efesu da nté kūvi viko é nakué'e o sintiá'vi nta'a Xuva ko iña i é ta'vi ō, ⁹ tsí dóo iō tsiñu Xuva kō é kāda tsiñu ú i'a ne, dōo vá'ā ó kakuvi, kuān te dóo iō ñá ntáka'an ntée ko.

¹⁰ Tē xee Tímoteú ne, víi nto ña kuenta vata koo é kāán ña, tsí iña Xuva ko káde tsiñu ña vatā ó de ú xu'u. ¹¹ Dukuān né, kuiko ñu'u nto ña ne, xntii nto ña na kī'in ka ña itsi ña vata koo é vā'á koo naxee ña mí tuví u. Tsí xu'ú ñi ña kuinti'xe i sán ne, ntántétu ntí ña i'a.

¹² Ení ko Āpoló ne, dōo ikán u da xe'e nā kíkoto ní'ni ña nto ni tā'án ko ña nguiī san, ntá tsi ña ni ntio ña kí'ín ñá vevii. Ntá tsi kí'ín ñá tē ni'i ña ntuvi.

Tū'un da ntí'í tutú san

¹³ Kuenta tsí vií nto; ñá ku xtuvi mii nto é ntákuinti'xe nto. Ñá ku u'vī ntó; na kūtíi nto vata kaa é tíi nto. Koo ntii ntō. ¹⁴ Da nēé ka é vií ntó ne, vií nto é ntákuinima ntó ta'an nto.

¹⁵ Ini ntó, ēni, tsí Stefanu ni ñaví'i ña ne, di'na ña kuínti'xe ña é da xōó ka ña ntoo ñuú Acayá san. Nté ntūvi tsikán ne, da miī é ntáxntii ña ta'an kō, ña ntákuinti'xe i san. ¹⁶ Kakan ú nto é kuiko ñu'u nto ñá'a, ña vata ntáa ña tsikan. Kuān koo vií nto dí, ni ūn ntíí ntíí ñá'a, ña ntáde tsiñu ni'i nto, nī ña ntáxntii nto. ¹⁷ Dōó diní ko tsí é xee Stéfano ni Fortunátu ni Acáicu, tsí dívi ñá ntáde ña é ña ni kuvi vií nto é xoxó nto i'a. ¹⁸ É nāxnuu ka'nu ña nimá ko vatā o dé ña ni ntō di. Koto nto ña, tsi dōo va'á ña'a ña.

¹⁹ Un ntíí ntíí ña ntákuinti'xe i san, ña ntoo i'a ñuú Asia ne, taxnuu ña ntiusi nto. Aquila ni Prísila ni un ntíí ntíí ña ntákuinti'xe i san e ntánataká nuu ña nú ví'i ña kán né, taxnūu ña ntiusi ntó dí, ta'an nto, ña ntákuinti'xe Xuva kō. ²⁰ Un ntíí ntíí ta'an kō, ña ntoo i'a ne, taxnūu ña ntiusi ntó dí. Nanume ta'an nto kuenta iña Xuva ko. ²¹ Xu'u é Pablú u ne, miī u ka'u u sá'ā é taxnūu ú ntiusi nto. ²² Tē xoó ña ntío i Tó'o ko Jesūcristú ne, na nī'i mii ña é nto'o ña nta'a Xuva kō. ¡Nā nainú náne'e Tó'o kō! ²³ Na kunūu mé'ñu kunuu dava Tó'o ko Jesūcristu nto. ²⁴ Ntio ko é kūtuni nto tsi dōo ntio kó nto, tsí uun tsi kúñū kúvi o nī Tó'o ko Jesūcristu. Kuan tsí koo é kā'án u ni ntō, xu'u é Pablú u.

**Tū'ún xuva kō vatā ó ntáka'an ña ñuú
Coatzospan
New Testament in Mixtec, Coatzospan
(MX:miz:Mixtec, Coatzospan)**

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Coatzospan

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixtec, Coatzospan

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

8f775598-56d9-56fd-966e-15e054d2f275